ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

QISHLO'Q HAYO'TI

1996 йил 5 март
СЕШАНБА
№ 18 (5.690)
сотувда эркин нархда

ТАЪСИСЧИ — ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ВАЗИРЛИГИ • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ҚУВОНЧЛИ ЯКУНЛАР, АНИҚ РЕЖАЛАР

Шу йил 29 февраль куни республика Вазирлар Маҳкамасида 1995 йил якунлари ҳамда жорий йилдаги вазифаларга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда ишлаб чиқаришнинг барча тармоқларида иқтисодий ислоҳотларнинг бориши, бу борада эришилган ютуқлар ва камчиликлар батафсил таҳлил этилди. Қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилиш, ижарачи ва фермер хўжаликлари ҳамда ўзаро шартнома асосида иш олиб боришда деҳқон манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган ана шу муҳим йиғилиш ҳужжатлари деҳқонларимизни руҳлантириб, уларнинг кейинги фаолиятларида дастуруламал бўлиб қолишга шубҳа йўқ.

Зиёдулла ЙЎЛДОШЕВ,
Навбаҳор туманидаги «Янгиқўрғон» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси:

— Жорий йилда олдимизда катта вазифалар турибди. Уларни бажариш учун ўтган йил якунларидан керакли хулосалар чиқариб олдик, иш фаолиятимиздаги камчиликларни бартараф этиш йўлларини излаб топаяпмиз. Иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда ижара пудратининг афзалликлари яққол кўринди. Хўжалигимиздаги барча ерлар деҳқонларга бўлиб берилди. Албатта, ижарачилар билан шартнома тузилаётганда ҳар бир хўжалик аъзосининг имкониятлари ҳисобга олинади.

Шартномада келишувга кўра, ижарачи етиштирган ҳосилнинг 60 фоизини хўжаликка топширади, қолгани эса ўз ихтиёрига қолади. Унга тўлиқ эркинлик берилган. Чунки унинг ўзи ишни яхши билади. Бироқ хўжаликда етиштирилган ҳосилни бошқа ташкилотга сотишда тузилган шартномадаги айрим бандлар томонлар билан мукаммал ишлаб чиқилмаганлиги баъзи нохушликларни келтириб чиқараётганди.

Вазирлар Маҳкамасидаги йиғин ҳужжатлари ана шу нуқсонларимизни ўнглаб олишга, буюртмачилар билан шартномалар тузишда муҳим қўлланма бўлишига шубҳа йўқ.

Мардон МАМАДИЁРОВ,
Хатирчи туманидаги А. Икромов номли жамоа хўжалиги пудратчиси.

— Уч йил бўлаяпти хўжаликдан 1,40 гектар ерни шартномага кўра беш йил муддатга ижара олганман. Унинг афзалликларини ҳақиқий ер эгаси бўлгандагина билдим. Айтайлик, ўтган йили етиштирган ҳосилнинг олтмиш фоизини хўжаликка топшириб, етти тоннага яқин майиз соф даромад қилдим. Бу эса, рўзғоримга қут-барака киритди.

Лекин Вазирлар Маҳкамасидаги йиғилишда таъкидланганидек, бозорларда олиб сотарлар ҳумкрон. Биз, деҳқонлар етиштирган маҳсулотларимизни ўзимиз сотолмаймиз. Тижорат ниқоби остидаги олибсотарлар кўп. Натижада маҳсулот бир неча баробар қимматга сотилаяпти. Ўша жойларда ўтирган «сотувчилар»дан сабабини сўрасангиз, «бозор иқтисоди шароити, бизда ҳам бола-чақа бор», дейишади.

Фикримча, бозорлардаги бу каби ноинсофликларнинг пайини қирқадиган фурсат етди. Ана шундагина деҳқон бозори фақат маҳсулот сотадиган жой бўлмай, балки одамларнинг ўзаро муомала маданияти марказига ҳам айланиб қолади. Шунингдек, бу жойлардаги нарх-наво ҳам пасаяди.

Рўзи НОРБОЕВ,
Денов туманидаги «Мустақиллик» жамоа хўжалиги фермери. —

— Хўжалик тасарруфидаги чорвачилик фермасини сотиб олганимга ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Аммо шартномада белгиланган бандларнинг хўжалик бошқаруви томонидан тўғри бажарилмаётганлиги натижасида бисотимдаги 200 бошдан ортиқ қорамолдан олаётган маҳсулот кўнгилдагидек эмас, Айтайлик, қўшни хўжаликлардаги ҳамкасбларим давлатга ҳар куни ўртача 400-500 литр сут топшираётган бўлса, биз атиги 50-70 литр топшираяпмиз. Бунинг сабаби, шартномадаги келишувга кўра, ем-хашакнинг ўз вақтида етказиб берилмаётганлиги, шунингдек, моллар рацион асосда боқилмаётганлигидир.

Вазирлар Маҳкамасидаги йиғилишда шартнома тузиш маданиятини юксалтириш устида жиддий иш қилиниши керак, дейилди. Ҳақиқатдан ҳам агар шартнома аниқ йўлга қўйилмас экан, қишлоқда иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириб бўлмайди. Бу борада, лозим бўлса, қисқа курслар ўқувини ташкил этиш ҳам мақсадга мувофиқдир. Умуман, йиғилишда кўтарилган масалалар бизга катта мадад бўлди.

Когон туманидаги «Бухоро» жамоа хўжалиги деҳқонлари баҳорги дала ишларига қизғин киришмоқдалар. 3 сотих иссиқхонада бир текис ундириб олинган карам ниҳолларини меҳр билан парваришланаётир. Ер етилиши биланоқ кўчатлар далага чиқарилиб экилади.

Суратда: миришкор деҳқон Абдуназар Тўраев ва хўжалик раҳбари Раҳмон Ашуров ниҳолларни кўздан кечиришаётган пайт.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Пешку туманида

УСТАХОНАДА ИШ ҚИЗҒИН

«Туркистон» жамоа хўжалиги деҳқонлари кўкламга пухта тайёргарлик кўришяпти. Устахонада иш қизғин. Бош муҳандис Олим Муродовнинг таъкидлашича, 67 та чопиқ, 12 та ҳайдов тракторлари, 200 та борона ва бошқа механизмларнинг асосий қисми таъмирлаб бўлинди. Муҳим ишда Аҳрор Жўраев, Камол Умаров, Ширин Жумаев, Рустам Хотамов намуна бўлишаяпти.

СЕРҒАЙРАТ ҲАЙДОВЧИЛАР

Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш хўжаликлараро корхонасида 35 та юк машинаси хизмат кўрсатаяпти. Бу ерда ўз касбини пухта эгаллаган ҳайдовчилар кўп. Иди Ғайбуллаев, Бобур Қодиров, Ҳамроқул Муҳилов, Хайит Рашидов, Шоназар Турсунов, Комил Раҳматов каби меҳнат зарбдорлари меъёрни ҳамиша 1,5—2 ҳисса адо этиб келишмоқда.

С. ҚОДИРОВ.

ДЕҲҚОН МАДАДКОРИ

Бу йил Избоскан тумани деҳқонлари экиш мавсумига техника ва зарур машина-ускуналарни, ёнилғи ва мойлаш материалларини тайёрлаш каби муаммолардан халос бўлган ҳолда киришмоқда. Эндиликда бу вазифаларни туманда ташкил этилган машина-трактор парки (МТП) жамоаси зиммага олади.

Респубика Вазирлар Маҳкамасининг қишлоқ хўжалигига ишлаб чиқариш-техника хизмати кўрсатиш соҳасида шартномавий муносабатларни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарорига мувофиқ янги йилдан бошлаб тумандаги барча техника воситалари, ишлаб чиқариш бинолари, ёнилғи маҳсулотларини сақлаш омборлари МТП томонидан беш йилга ижарага олинди.

— Машина-трактор паркини ташкил этишдан асосий мақсад, — дейди унинг директори А. Маҳмудов, — шу вақтгача хўжаликлар ихтиёрида бўлган, асосан, эскириб қолган, ишлаш муддатларини ўтаб бўлган қишлоқ хўжалик машина-ускуналарини таъмирлаб, улардан самарали фойдаланишни йўлга қўйишдир. Деҳқонлар асосий куч-ғайратини мўл ва сифали маҳсулот етиштиришга сафарбар этади. Хўжалик раҳбарлари эса ҳосилдорликни ошириш, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш, аҳолини ижтимоий муҳофаза этиш, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш масалалари билан кўпроқ шуғулланиш имкониятига эга бўлади.

К. Низомов,
ЎзА мухбири

Шартнома масалаларига бағишланди

Тошкентда ишлаб чиқарувчилар билан истеъмолчилар ўртасидаги шартнома амалиёти масалаларига бағишланган минтақавий семинар бўлиб ўтди. Унда вазирликлар, идора ва ташкилотлар раҳбарлари, Сирдарё, Тошкент вилоятилари ҳамда Тошкент шаҳри туманлари ҳокимлари қатнашди. Семинарни республика Президентининг давлат маслаҳатчиси Т. Алимов бошқарди.

Минтақавий семинарда бозор иқтисодиёти шароитида муҳим ўрин тутадиган контрактация шартномалари асосида иш юритиш республикамизда кўнгилдагидек эмаслиги таъкидланди. Вазирлар Маҳкамасининг 29 февралда бўлиб ўтган йиғилишида маҳсулот ишлаб чиқарувчилар билан истеъмолчилар ўртасидаги шартнома муносабатларини такомиллаштириш долзарб масала бўлиб тургани, бу муаммони бартараф этиш юзасидан зарур чоралар кўриш лозимлиги айтиб ўтилган эди.

Анжуман иштирокчилари бу борадаги таклиф ва мулоҳазаларини билдирдилар. Аҳволни тубдан яхшилаш билан боғлиқ амалий масалалар муҳокама этилди.

Минтақавий семинар ишида республика Бош вазирининг ўринбосари Ю. Пайгин, Адлия вазири С. Мирсафоев, Тошкент вилояти ҳокими Э. Рўзиев, Сирдарё вилояти ҳокими Ғ. Ҳасанов, Тошкент шаҳри ҳокими К. Тўлаганов иштирок этди.

ТЕГИРМОН — СЕРДАРОМАД ЖОЙ

Сурхондарё вилоятининг Шеробод туманида каттагина тегирмон қурилди. Аҳолини ун билан етарли миқдорда таъминламоқда. Бундан ташқари яқин атрофдаги қишлоқларда истиқомат қиладиган ўнлаб кишилар ишга жойлашди. Янги тегирмон бир кеча-кундузда 30 тонна ун тортади. Бу — туман хўжаликларида етиштирилган ғалланинг ярми шу ернинг ўзида қайта ишланади. Тегирмон ишга тушиши биан транспорт харажатлари ҳам анча қисқарди — илгари барча дон қўшни Шўрчи туманига олиб борилар эди. Янги корхона, шунингдек Ангор ва Бойсун туманлари аҳолисининг ҳожатини ҳам чиқаради.

Тегирмон — сердаромад жой. Шунинг учун ҳам ишчиларнинг ўртача иш ҳақи камида 1200 сўмни ташкил этмоқда. Бундан ташқари, ҳар бир ишчи молга бериш учун ойига 500 килограмм кепакни арзон нархда сотиб олиш ҳуқуқига эга.

Корхона тобора кенгаймоқда. Яқин орада бир кеча-кундузда 50 тонна омихта ем ишлаб чиқарадиган цех ишга туширилади. Шеробод марказида «иссиқ нон» цехи ҳам қурилмоқда. Ғаллани сақлаш учун элеватор қуриш ҳам кўзда тутилган.

ЎзА.

«Пахта-банк» тармоқ хизматида

2 март куни Тошкентда республика ихтисослаштирилган акционерлик-тижорат «Пахта-банк»и акциядорларининг умумий йиғилиши бўлди. Унда мамлакат иқтисодиётини барқарорлаштиришда мазкур муассасанинг ўрни, қишлоқ хўжалигида етакчи соҳа ҳисобланган пахтачиликка банк хизмати кўрсатишнинг бугунги аҳволи, ўтган йили қилинган ишлар ва жорий йилда амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар муҳокама қилинди. Мазкур масалалар юзасидан банк бошқарувчи раиси Жамшид САЙФУДДИНОВ маъруза қилди.

Ўтган йили август ойида Президентимиз фармони билан «Ўздеҳқончиликсаноат» банки негизида ушбу муассаса ташкил қилинган эди. Айни пайтда республикада банкнинг 190 га яқин бўлинмаси фаолият кўрсатяпти. Мижозлар билан ишлашда хизмат кўрсатиш даражасини яхшилаш, хўжалик ва корхоналарнинг валюта ҳисоб-рақамларини очиш, банкдаги барча ишларни замонавий техника ёрдамида амалга ошириш тадбирлари кўрилмоқда.

Айни пайтда банк 1 миллиард сўмлик Устав капиталига эга. Жорий йилга келиб унинг баланс суммаси 24,5 миллиард сўмни ташкил қилди. Юридик ва жисмоний ҳуқуқга эга бўлган акциядорларнинг сони 9.354 тага етди. Жамоа хўжаликлари, қайта ишлаш корхоналари асосий акциядорлар ҳисобланади. Кўрсатилаётган хизматлар даражасини яхшилаш, уларнинг турларини кўпайтириш банкнинг бош вазифасидир. Оддий акциялар бўйича 120 фоиз, имтиёзли акциялар бўйича эса 150 фоиз дивидендлар тўланди. Акцияларнинг нархи ошиб бормоқда. Масалан, номинал қиймати 1000 сўм бўлган акцияларнинг нархи фонд биржасида 2000 сўмни ташкил қилади. Айни пайтда банкда акциялар эмиссиясини иккинчи марта жойлаштириш ишлари олиб борилпяти.

Айни пайтда қарзлар бевосита хўжаликларга берилмаслан тайёрлов ташкилотлари орқали уларга бўнак тариқасида бериш йўли билан амалга оширилмоқда. Бу ҳозирги иқтисодий қийин шароитда хўжаликлар учун бирмунча қулайдир.

Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 25 январда қабул қилган «1996 йилда пахта етиштириш ҳажмлари тўғрисида»ги қарорига биноан банк томонидан «Уздавпахтасаноатсотиш» уюшмаси корхоналари орқали 3,0 миллиард сўмдан зиёд маблағ аванс сифатида хўжаликларга ўтказиб берилди. Яна бир қисм маблағни шу тарзда хўжаликларга етказиш бўйича тайёргарлик кўрилмоқда. Бундан ташқари хўжаликлар ихтиёридаги 40 фоизлик тола учун бир миллиард сўм пул хўжаликларга берилди. Бу жамоаларга жорий йил ҳосилини етиштиришда катта ёрдам бўлади.

Шу йилнинг 1 январига келиб берилган барча кредитлар 15,7 миллиард сўмни ташкил қилди. Уларнинг тўртдан бир қисми яъни 23,7 фоизи хўжаликларга, 56,9 фоизи қайта ишлаш корхоналарига, 10 фоизи қишлоқ аҳолисига хизмат кўрсатувчи ташкилотларга, 2,3 фоизи эса таъминот ташкилотларига берилди. Ҳозир кредит ажратиш масаласида ўзгаришлар мавжуд бўлиб, улар вилоят, туман бўлимларида тузилган қўмиталарнинг хулосаси бўйича ҳал қилинади. Яъни банк мутахассислари, кредит қўмиталари томонидан қарз сўраб мурожаат қилган мижозлар билан шартнома тузиб, унинг кредитни тўлаш бўйича молиявий аҳволи аниқланади.

Бозор иқтисодиёти қийинчиликлари, тузилган шартномалар ўз вақтида тўла бажарилмаслиги банк фаолиятини ҳам қийинлаштириб юбормоқда. У хизмат қилаётган кўпгина хўжаликлар, корхоналарнинг кўрсаткичлари таҳлил қилинганда вақтида тўланмаган қарзларнинг ўсиб бораётганлигини кўриш мумкин. Айниқса, дебитор қарзлар жуда тез кўпаймоқда. Жорий йилнинг 1 январига келиб мазкур муассаса хизмат кўрсатувчи тармоқлар бўйича дебитор қарзлар 24,4 миллиард сўмни ташкил қилди. Шу жумладан, бу кўрсаткич Қишлоқ хўжалик вазирлиги тизимидаги хўжаликлар бўйича 8,5 миллиард, «Узагрокимёсервис» бўйича 3,4 миллиард сўмга тенг. Бундай аҳвол аввало Вазирлар Маҳкамасининг ўтган йили 12 майда қабул қилган маҳсулотни олиш учун олдиндан 15 фоиз ҳақ тўлаш тўғрисидваги қарори бажарилмаётганлиги сабабли содир бўлмоқда.

Шу билан бирга кредитор қарзлар ҳам кўпайиб бормоқда. Дебитор-кредитор қарзлар ҳар бир хўжалик ёки корхонанинг иқтисодини оғир аҳволга олиб келади. Натижада ишчиларга иш ҳақи тўлаш қийинлашади. Шу йил 29 февралда Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган йиғилишда таъкидланганидек, айрим вилоятларда ўтган йили пул эмиссияси даражаси 55—74 фоизни ташкил қилди.

Банкда берилган кредитларни мақсадли сарфланишини назорат қилиш билан бирга уларнинг айланиш жараёнини тезлатиш бўйича ҳам қатор ишлар амалга оширияпти. Жамоаларнинг иқтисодий аҳволини ҳисобга олиб қарзларнинг фоизларини камайтириш устида иш олиб борилянти. Ўтган йили бу кўрсаткич 97,6 фоизни ташкил қилди. Лекин айрим вилоятларда бу рақам хўжалик ва корхоналар учун 60—70 фоиз қилиб белгиланди. Шунингдек корхоналар, ташкилотлар ва аҳолининг бўш пул маблағларини жамғарма ҳамда депозитларга жалб қилиш, банк инфраструктурасини кенгайтириш, хизмат кўрсатишни аҳолига яқинлаштириш борасида муайян ишлар қилинмоқда.

Республикада ўтган йилни 143 та хўжалик зарар билан якунлади. Шулардан 136 хўжалик, яъни кўрилган зарарнинг 1.084 миллион сўми Қишлоқ хўжалик вазирлиги тизимига тўғри келади. Бу аҳвол юқорида қайд этилган Вазирлар Маҳкамасининг йиғилишида эндиликда кредитларни истиқболи йўқ жамоаларга эмас, балки маҳсулот ишлаб чиқаришга қодир, ёрдамга муҳтож хўжаликларга берилиши таъкидланди.

«Пахта-банк»да ҳозиргача 440 миллион сўмлик векселларнинг биринчи ва иккинчи эмиссиялари чиқарилди. Шу билан бирга хўжалик ва корхоналарнинг маблағлари ҳисобидан ҳам вексель чиқариш йўлга қўйилди. Бу 1996 йил 1 январгача 10,3 миллиард сўмлик оддий векселлар эмиссиясини ташкил қилади. Шу жумладан асосий мижоз «Уздавпахтасаноатсотиш» ассоциацияси ҳисобланиб, у 9,9 миллиард сўмлик векселини чиқарди. Шу йилнинг биринчи чорагида яна 800 миллион сўмлик шундай қимматбаҳо қоғозларнинг учинчи эмиссиясини чиқариш кўзда тутиляпти. Унинг 200 миллион сўми кредит вексели, 600 миллион сўми дисконт вексели бўлади.

Бу борада камчиликлар ҳам мавжуд. Баъзи хўжалик ва корхоналарнинг раҳбарлари векселларнинг аҳамиятини тушунмай, улардан фойдаланишда тўғаноқ бўлмоқдалар. Натижада уларнинг айланиш сони камайиб, дебитор-кредитор қарзлар кўпаймоқда. Айрим раҳбарларнинг ўз ишчиларига маош бермасдан вексель ҳисобига енгиб автомашиналар, ишлаб чиқаришга оид бўлмаган нарсалар сотиб олиш ҳоллари учраяпти.

Банкда жорий йил 1 январигача узоқ муддатли қарзлар бериш миқдори 483 миллион сўмни ташкил қилди. Ўтган йилнинг ўзида бу кўрсаткич 399 миллион сўмга тенг эди. Мазкур маблағлар ёрдамида Нукус шаҳри ва Элликқалъа туманида йирик тўқимачилик мажмуалари, Қибрай туманида спиртсиз ичимликлар цехи қурилди. Қарши, Гурлан, Қува шаҳарларидаги йирик тўқимачилик мажмуаларига, Самарқанд, Жиззах вилоятларидаги пахта заводларига, Хоразм вилоятидаги қанд заводи қурилишига кредит ажратилди.

Марказий банк томонидан ажратилган имтиёзли кредит ресурсларининг 250 миллион сўми Қувасой шаҳридаги меъморчилик ойналари ишлаб чиқариш заводи қурилишига, 105 миллион сўми Хазорасп туманида барпо этилаётган қанд заводига берилди. Банк жорий йилдан 3871 миллион сўм миқдоридаги қурилаётган объектларни молиялаштириш учун қабул қилди.

Лизинг операцияларини жорий этишга эътибор кучайтирилмоқда. Мутахассислар бозор талабларини атрофлича ўрганиб, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлайдиган кичик заводлар, жажжи новвойхоналарни ижарага олмоқда. Республикамизда ураш — материаллари танқислиги ҳисобга олиниб, Германиядаги фирма билан шартнома тузилди. Мижозларнинг валюта ҳисоб рақамлари очиш кўпайяпти. Ҳозир уларнинг сони 210 тага етди. Жисмоний шахсларнинг 73 нафари ҳам валютала ўз ҳисоб рақамларини очди. Муассасада чет эл банклари билан вакиллик алоқалари тармоғи яратилган. Масалан, банкнинг 18 та хорижий банкларда, 8 та чет эл банкларининг эса мазкур муассасада ҳисоб-рақамлари очилган. Ҳозир АҚШнинг Калифорния штатидаги банки билан алоқа ўрнатиш устида иш олиб борилмоқда.

Тўловларни жадаллаштириш, ресурсларни бошқаришда тезкор ишлаш, мижозларга касса хизмати кўрсатишни яхшилаш, экспорт-импорт жараёнлари бўйича хорижий банклар билан аниқ алоқани йўлга қўйиш мақсадида банк фаолиятини такомиллаштириш муҳимдир. Ҳозир барча вилоят ва туман бўлимларидан маълумотлар электрон тизим асосида юборилади. Бу ишларни янада жадаллаштириш, замон талаблари даражасида хизмат кўрсатиш мақсадида локал ҳисоблаш тармоқларини яратиш ишлари бошлаб юборилди. Ўтган йили Тошкент, Самарқанд, Андижон, Бухоро вилоятларининг 65 та бўлинмасида ва Бектемир бўлимида мазкур тармоқ монтаж қилинди. Қолган жойлардаги ишни жорий йилнинг биринчи чорагида амалга ошириш мўлжалланмоқда.

Аҳолининг хорижий валютага бўлган талабини қондириш мақсадида банк тизимида 106 та валюта алмаштириш шохобчаси очилган. Ҳозир жисмоний шахсларнинг валюта маблағларини трансферт йўли билан хорижга узатиш, ссуда-кредит жараёнларини амалга ошириш ишларини такомиллаштириш асосий вазифалардандир. Яна муҳим масалалардан бири халқаро молия тармоғига қўшилишдир.

Йиғилишда жорий йилда амалга оширилиши лозим бўлган бошқа вазифалар ҳам муҳокама этилди. Улар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Ҳосил КАРИМОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

МАШИНА-ТРАКТОР ПАРКИНИНГ ИМКОНИЯТИ КЎП

Республикамиз вилоятларида ташкил этилган машина-трактор парклари (МТП) ўз самарасини бермоқда. Жорий йилда туманлардаги МТПлар сони ортиши билан деҳқонларга техника хизмати кўрсатиш, ишни буюртмалар асосида ташкил этиш имкони туғилмоқда. Бу эса, республика Вазирлар Маҳкамасининг «Қишлоқ хўжалигига ишлаб чиқариш-техника хизмати кўрсатиш соҳасида шартномавий муносабатларни ривожлантириш чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорининг нақадар ҳаётий эканлигидан далолатдир.

Когон туманидаги машина-трактор паркининг ўтган йилги иши якунлари сарҳисоб қилинганида янгича ишлаш йўлидаги ҳаракатлар зое кетмаётгани маълум бўлди. Бундан биринчи навбатда ким манфаат кўрмоқда? Хўжаликлардаги кўпинча бўш турадиган механизмлардан фойдаланиш самараси қандай?

— Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш мамлакатимиз қудратини оширишда муҳим аҳамият касб этади, — дейди Когон машина-трактор парки директори Эргаш Боқиев. — Зеро, мустақиллигимиз замини тармоқни ривожлантиришдан келаётган самара билан бевосита боғлиқдир. Эл дастурхонини ноз-неъматлар билан тўлдириш эса энг савобли ишдир.

Ўтган йили туманда пахта ва ғалла етиштириш кўнгилдагидек бўлмади. Буни эрта баҳордаги агротехник тадбирлар вақтида ўтказилмагани, айниқса, долзарб паллада техника кучидан самарали фойданилмагани билан изоҳлаш лозим. Хўжаликлар тасарруфидаги машина-механизмлар МТП ихтиёрига ўтказилгач, аҳвол бутунлай ўзгарди. Хусусан, техника ҳақиқий эгасини топди. Ўтган етти ой унча катта муддат эмас. Аммо, Бухоро вилоятидаги мазкур ягона МТП жамоаси фаолияти амалда ўзини оқлай бошлади.

Биз хўжалик ҳисобида иш юритамиз. Дастлаб 600 трактор, кўплаб сеялка, комбайн, ёнилғи омбори ва унинг шоҳобчалари ҳамда иншоотларни қолдиқ нархи билан сотиб олдик. Ўтган муддат мобайнида деҳқонларнинг 55 миллион сўмлик юмушини бажардик. Жумладан, 51 минг гектар ерга ишлов берилиб, 2800 гектар ердаги ғалла ўриб-янчиб олинди. 4400 гектар ерга экилган кузги буғдой дастлабки ишловдан чиқариб суғорилди. Айни пайтда техника экиш мавсумига тайёрлаб қўйилди.

Молиявий интизом мустаҳкамланди. Машина-ускуналарни таъмирлаш учун сарфланадиган эҳтиёт қисмлар, ёнилғи, мойлаш материаллари тежалди. Ҳайдов

ТАЖРИБА, ТАШАББУС

тракторлари ва комбайнларнинг бекор туриб қолишига барҳам берилди. Бир вақтлар фақат хўжаликдан бошқа ерга чиқарилмаган оғир техника билан ҳам эндиликда ўзаро шартнома асосида тумандаги бошқа хўжаликларга бориб иш бажариш имкони юзага келди. Биргина мисол: МТП тўққизта янги комбайн олгач, ғалла ўрими жуда қисқа муддатда тугатилди. Энг муҳими, ҳосил тўкилиб исроф бўлишига чек қўйилди.

Дарҳақиқат, Когон туманида МТПнинг еттита бўлими марказлашган ягона дастур аоссида фаолият кўрсатмоқда. Айниқса, унинг «Бўстон» бўлимида амалга оширилаётган тадбирлар кишини қувонтиради. Кузги-қишки ишлар ниҳоясига етгач, мавжуд техника зудлик билан қайта таъмирланиб баҳор мавсумига шайлаб қўйилди. Бозор иқтисодиёти мулкка эгалик ҳиссини оширишни тақазо этмоқда. Бу эса пировардида техника умрини узайтириш, ундан янада самарали фойдаланишга имкон беради. Тумандаги марказий устахонада оғир техникани таъмирлаш, цехларда эса йигирмага яқин зарур эҳтиёт қислмарни тайёрлаш йўлга қўйилган. Хуллас, машина-механизмларни мавсумга ҳозирлаш ниҳоясига етказилмоқда.

МТП бугунги кунда ўта масъулиятли вазифани ўз зиммасига олган. Зеро, хўжаликлар эндиликда мавжуд техникани сақлаш, таъмирлаш ва ишлатишдек, «оғир юк» дан халос бўлдилар. Бинобарин, бободеҳқон бундан буён хўжалик раҳбарига муте бўлиб қолмай, балки зарур пайтда МТПга илгаридан буюртма беради ва тадбирларни бемалол ўтказиб олади.

Одатда ҳар бир киши, у хоҳ механизатор, хоҳ ишчи бўлсин, ўз меҳнатининг самарасини аввалдан ҳисоб-китоб қилиб кўришни истайди. Бунинг учун МТП бўлимларида ишчиларнинг меҳнат фаолиятини акс эттирувчи ҳисоб варақлари очилди. Унда йил давомида механизаторнинг машинаси учун ишлатган эҳтиёт қисмлар, ёнилғи сарфи ёзиб борилади: маблағни тежашга ўргатади. Оқибатда у қилган фойда ёки зарар яққол кўзга ташланди. Мулкни авайлаб сақлаган ишчи, табиийки, бундан моддий манфаатдор бўлади. Тежалган маблағ ҳисобидан мукофот пули олишга эришади.

Янгиликни рўёбга чиқаришда иқтисодий қийинчиликлар ҳам бор, албатта, Қишлоқ хўжалиги кўпгина солиқлардан озод этилгани маълум. Аммо, МТП бундай имтиёздан фойдалана олмаётир. Натижада деҳқонларга кўрсатилаётган хизмат таннархи ошиб кетмоқда. Устига устак, хўжаликлар ҳам хизмат ҳақини вақтида тўламаётир. Шунинг учун ҳам баъзида механизаторларга маош тўлаш муддатлари кечикиб кетмоқда.

Хулоса қилиб айтиш мумкинки, республикамиз вилоятларида машина-трактор паркларининг ташкил этилиши қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни босқичма-босқич амалга ошириш жараёнида яна бир муҳим қадам бўлди. Эндиги вазифа катта умидлар билан бошланган ишни дадиллик билан ҳаётга кенг татбиқ этиш, уни ниҳоясига етказишдан иборатдир.

Пўлат НИШОНОВ,
ЎзА махсус мухбири.

Иқтисодий ислоҳот — инсон хизматида

АНДИЖОН ИБРАТИ

Куни кеча республика Вазирлар Маҳкамасида мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг ўтган йилги якунлари ва ислоҳотларни чуқурлаштириш борасидаги жорий йилдаги долзарб вазифаларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда Президентимиз деҳқончилик равнақига доир муҳим тадбирларни айтди. Дарҳақиқат, қишлоқ аҳлига яхши шароит яратилган тақдирдагина уларнинг ишида унум бўлади. Жамоа хўжалигимиз ҳудудидаги барча хонадонлар тўлиқ газлаштирилган, аҳоли тўлиқ тоза ичимлик суви билан таъминланган. 6 та мактаб, 2 та фельдшерлик-акушерлик пункти ва 6 та амбулатория узлуксиз ишлайди.

ИШОНЧ КУЧИ

Ўтган йили 245 гектар майдонга ғалла, 590 гектар майдонга пахта экилганди. Ғалланинг ҳар гектаридан 52,5 центнердан, пахтадан эса 38,4 центнердан ҳосил олдик. Қайси жабҳада бўлмасин қилган меҳнатига яраша даромад олинсагина, яхшироқ ишлашга иштиёқ пайдо бўлади. Хўжалигимиз бўйича йил якунига кўра салкам 3 миллион сўм соф фойда олинди.

Деҳқонларимиз қишни-қиш, совуқни-совуқ демай баҳорги мавсумга пухта тайёргарлик кўришмоқда. 1996 йил ҳосили учун 424 гектар майдонга «Бахт» навли буғдой уруғи сепилиб, тўлиқ ундирилиб олинди. Ғалла майдонлари минерал ўғитлар билан туйинтирилди. Ниятимиз — ҳар гектар майдондан, насиб этса, 55 центнердан буғдой олиш.

590 гектар майдонга чигит экамиз. Унинг 390 гектарига куздаёқ пушта олиб қўйилганди. Зовурлар, шохариқлар тозаланиб, сув йўллари яхшиланди. Барча техниканинг жорий ремонти якунланди. Ихтиёримизда 41 тонна «Фарғона-3» навли чигит уруғи бор. Бу йил 800 тонна уруғлик пахта етиштиришни мўлжаллаб турибмиз.

Шу ўринда жамоа хўжалигимиздаги Мухторжон Йўлдошев бошлиқ пахтачилик бригадасининг ўтган йилги ютуқларини эслатмоқчиман. Азаматлар ҳар гектар ғаллазордан 53 центнердан, пахтазордан эса 47,5 центнердан ҳосил кўтариб, нафақат туманда, ҳатто вилоятда ҳам илғорлар сафида бўлдилар. Улар 17 гектар майдонга буғдой уруғи сепдилар. Гектаридан 60 центнердан ҳосил кўтаришмоқчи.

Хўжалик раҳбари сифатида пахтачилик ва ғаллачиликда, умуман қишлоқ хўжалигида эришаётган ютуқларимизнинг муҳим омили — бу меҳр деб ўйлайман. Экиш, йиғим-терим мавсумида, борингки, йил бўйи туман ва вилоят раҳбарлари, вакиллари бевосита деҳқонларнинг ҳузурига боришиб, уларнинг оғир-енгилидан хабар олишмоқда. Деҳқонга даланинг ўзида техникавий ва амалий хизмат кўрсатишмоқда.

Фахр билан таъкидлайманки, асакаликлар пахтачиликда катта ютуқларни қўлга киритдилар. Республикада биринчи бўлиб пахта тайёрлаш режасини уддалаганликлари учун муҳтарам Президентимиз Ислом Каримовнинг табрик хатини олишга мушарраф бўлдилар. Бу эса зиммамизга катта ишонч ва масъулият юклади.

Иқтисодий ислоҳотларнинг муваффақияти қишлоқ хўжалигининг самарадорлиги билан чамбарчас боғлиқдир. Биз бу муқаддас шиорни доимо дилимизга жо қилиб, имкони борича пахтачилик ва ғаллачиликда, бошқа соҳаларда ихтиёримиздаги мавжуд ерлар ҳосилдорлигини орттириш эвазига кўп маҳсулот олишни мақсад қилиб қўйганмиз. Бунинг машаққатлари ва муаммолари етарлича. Мустақил, ҳур давлатимизнинг равнақи учун, хонадонларнинг тўкинлиги учун нафақат битта хўжалик, ҳатто ҳар бир оила муносиб улуш қўшган тақдирдагина Ўзбекистонимиз юксалаверади.

М. МАМАЖОНОВ,
Асака тумани «Ўзбекистон мустақиллиги» жамоа хўжалиги раҳбари.

АВЛОДИ СОҒЛОМНИНГ БАХТИ МУЖАССАМ

Соғлиқни сақлаш тизимидаги даволаш ва касалликларнинг олдини олиш муассасаларида 6,4 мингга яқин мутахассис шифокорлар аҳолига тиббий хизмат кўрсатмоқда.

Вилоят аҳолисининг 70 фоизга яқинини қишлоқдагилар ташкил этади. У жойларда 137 та шифокорлик амбулаториялари, 31 та участка касалхоналари, 539 та фельдшер-акушерлик пунктлари ва ўнлаб марказий касалхоналар аҳолининг саломатлигини муҳофаза қилмоқда.

Маълумки, бозор иқтисодиётига ўтиш даврида тиббиётда бошқа соҳаларга нисбатан муаммолар қийинроқ ечилмоқда. Шунга қарамай, соғлиқни сақлаш муассасаларининг моддий-техника имкониятларини кўпайтиришга ҳаракат қилинмоқда. Ўтган йилнинг ўзида Қўрғонтепа туманида 600 бемор қатнаб даволанишга мўлжалланган шифохона, Хонобод шаҳрида 410 беморни қабул қилиш имконига эга бўлган поликлиника, 50 ўринга мўлжалланган болалар касалхонаси, Жалолқудуқ туманида 90 ўринли шифохона ва Марҳаматда эса санаторий-профилакторий қурилиб фойдаланишга топширилди. Вилоят ҳамда туман ҳокимиятлари раҳбарларининг тиббиётга алоҳида эътибор билан қараётганлиги ишларимиз ривожига мадад бўлмоқда. Фельдшер-акушерлик пунктлари, қишлоқ врачлик амбулаторияларининг изчил ишлашини таъминлаш, уларга зарур тиббий асбоб-анжомлар етказиб бериш ва малакали мутахассис шифокорлар билан таъминлаш доимо диққат марказимизда.

Яқинда Хўжаобод районида қишлоқ аҳолисига тиббий хизмат кўрсатишни янада такомиллаштириш борасида семинар-кенгаш ўтказилди. Бу ибратли тадбирни тиббий хизматни намунали даражага кўтаришга кўмаклашишини ҳисобга олиб, бошқа туманларда ҳам ўтказишга қарор қилдик. Чунки жойларда кундузги даволаш ўринларини кўпайтириш, амбулатория-жарроҳлик марказларини кенгайтириш тиббиётни меҳнаткашлар ҳузурига олиб бориш, демакдир.

Тез тиббий ёрдам фаолиятини яхшилаш мақсадида 8 та «ГАЗ-31» машиналари, 3 та «ДАМАС» кичик ҳажмдаги автобусларни олдик. Булар беморлар хизматига шай.

Тиббиёт ходимларининг барча ҳаракатлари кишиларнинг соғлом ҳаёт кечиришларини таъминлаш учун йўналтирилгандир. Ахир, соғлом авлод учун жон чекиш ҳар бир тиббиёт ходимининг муқаддас бурчидир.

А. ОТАХОНОВ.
вилоят соғлиқни сақлаш бўлими мудири.

● Меҳнатсевар деҳқонимизнинг бугунги аҳволидан батафсил хабардор, унинг ташвишларига ҳамдард бўлишимиз даркор...

● Одамлар тафаккурини ўзгартириш зарур. Биз уларга имкон қадар тадбиркорликни, ўзига, ўз билими ва меҳнатига ишонч ҳиссини кўпроқ юқтиришимиз зарур...

● Энг муҳими — инсонни, дала меҳнаткашини ер ва мулкнинг ҳақиқий эгаси бўлишига имкон туғдиришимиз даркор.

(Президентимиз Ислом Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасида 1995 йил якунлари ҳамда жорий йилдаги вазифаларга бағишланган мажлисдаги нутқидан).

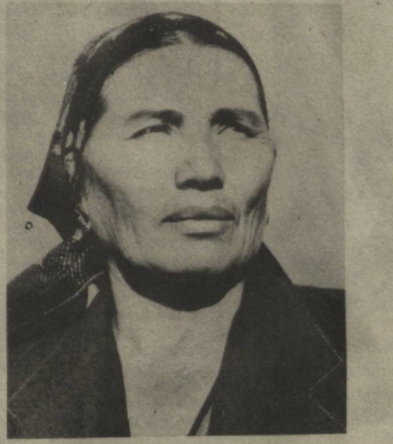

Олтинкўл туманидаги «Коммуна» жамоа хўжалиги бригадаси бошлиғи Сиёсатхон АБДУЛЛАЕВА,

Ерни қадрлаган сира кам бўлмайди. Тер тўкканга — ер тўкар. Бу бағри бутун, имконлари беқиёс, деҳқонлари ғайрат-шижоатли, лафзи ҳалол, ҳунармандлари тадбикору мурувватли, зиёлиси иқтидору маънили, раҳбарлари фидойию бардошли андижонликларнинг вужудий шиоридир

Ер — ўлкамизнинг кўркига-кўрк қўшадиган энг асосий бойлигимиз. Кўпчиликни тўйдиради, яшаш учун асосий шароитни яратгувчи ҳам шу муқаддас тупроқдир. Ерни қадрламаган, уни эъзозламаганнинг бири икки бўлмайди, усти юпун юраверади, дастурхони тўкинлик кўрмайди.

Иқтисодий ислоҳотларнинг самараси қишлоқ хўжалигига чамбарчас боғлиқ бўлиб, уни сифат жиҳатидан янги асосларда қайта тиклаш шу куннинг муҳим вазифасидир. Бу соҳанинг асосий тармоқлари — пахтачилик ва ғаллачиликни мўътадил ривожлантириб бориш вилоят, туманлар раҳбариятининг, деҳқонларининг доимо диққат-эътиборида турганлиги бизни беҳад мамнун этди. Ўтган йили вилоятда асосий валюта ресурси бўлган пахта етиштиришда, тирикчиликнинг устивор манбаи бўлмиш ғаллачиликда катта ғалабалар қўлга киритилганлиги ҳар қандай таҳсинга лойиқдир. Вилоят деҳқонлари юксак меҳнатлари эвазига муҳтарам Президентимизнинг икки бор табаррук табрик хатларини олишга муяссар бўлдилар. Булар республикамизда қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларда карвонбошилик қилаётган танти ва мард андижонликларнинг самарали меҳнатига берилган одил баҳодир.

Вилоятда пахта салмоғи ва миқдорини кўпайтиришга фақат ҳосилдорликни ошириш ҳисобига эришишга ҳаракат қилиняпти. Эртаги ва тезпишар пахта навларини тўғри танлаб, чигитни пуштага экиш, пушта олишда ерга бир йўла минерал ўғит солиб кетиш каби илғор усуллари қўлланиляпти.

Умумий пахта майдонининг 50 фоизидан ортиғи кузда сифатли пушта олинди. Бу баҳорги экиш мавсумини 5-6 кунга қисқартиради. Айниқса, майдонларга чигитни барвақт ва қисқа муддатда юқори агротехника қоидалари асосида экиб деҳқон қалб қўри, меҳри билан парваришлаш туфайли йиғим-теримни республикада биринчилар қаторида тамомлашди. 345 минг 945 тонна пахта хом ашёси етказилиб берилди. Ҳар гектар ердан ўртача 31,2 центнердан ҳосил олинди. Бир йилда ҳосилдорлик 2,1 центнерга ортди. Мавжуд 14 та туман, 162 та пахтачиликка ихтисослашган хўжаликларнинг барчасида режалар зиёдаси билан бажарилди. Вилоятда 8 та хўжалик ўртача ҳар гектардан 41-45 центнердан, 31 таси эса 36-40 центнердан «оқ олтин» хирмони бунёд этди. Миришкор 27 та бригада азаматлари эса 46-50 центнердан ҳосил олдилар.

Олтинкўл тумани «Коммуна» жамоа хўжалигидаги Асалхон Расулова, Андижон тумани А. Исмоилов номли жамоа хўжалигидаги Абдумутолиб Худоёров, Избоскан тумани «Шарқ юлдузи» жамоа хўжалигидан Суяркул Раҳимовлар бошлиқ ва шунга ўхшаган бир қатор бригадаларда гектаридан 47-51 центнергача ҳосил етиштирилганлиги деҳқончилик имкониятлари чексизлиги шаҳодатидир.

Техника деҳқонга қанот бўлган, шундай бўлиб қолаверади. Избоскан туманидаги «Пойтуғ» ширкатлар уюшмасидан Ҳосилжон Холматов, Бўз туманидаги «Гулистон» жамоа хўжалигидан Аъзамжон Ҳамидов, Марҳамат туманидаги «Машъал» жамоа хўжалигидан Ҳошимжон Холиқулов каби механизаторлар 150-165 тоннадан пахта териб бердилар.

Кўзланган натижаларга эришишда навлардан фойдаланиш, улар агротехникасини оби-тобида бажариш катта аҳамият касб этади. Вилоятда бу борада катта тажриба тўпланиб, эртаги ва серҳосил пахта етиштириляпти. Айниқса, «Фарғона-3» навли чигит уруғининг серҳосиллиги яна бир бор кўзга ташланди. Шу нав экилган майдонлардан ўртача 33,2 центнердан ҳосил етиштирилди. Шунингдек, «Қирғизистон-3» навли уруғ ҳосилидан ҳам деҳқонларнинг кўнгиллари тўлди. Андижонликлар ердан унумлироқ ва самаралироқ фойдаланиш мақсадида жаҳон пахтачилик тажрибаси намуналарини кенг қўллаётирлар. Хитойликларнинг плёнка остида пахта етиштириш усули республикада биринчи бор мазкур масканда синаб кўрилди.

Ўтган йили плёнка остида 72 гектар ерга чигит экилди. Ниҳоллар дуркун ўсди. Гектаридан ўртача 45,1 центнердан эртаги ҳосил олинди. Олтинкўл туманидаги «Коммуна» жамоа хўжалигининг Сиёсатхон Абдуллаева бошлиқ 9-бригадасида эса 13 апрель куни пленка остига экилган пахта 53 центнер ҳосил берди. Бригада 19 сентябрда режани бажарди. Хўш, плёнка остига экилган пахтанинг очиқ майдондагисига нисбатан қандай афзаллиги бор? Бунга шундай жавоб бериш мумкин: ҳосилдорлик юксак, етиштирилган пахта тўлиқ юқори навларга сотилади. Энг муҳими, кам меҳнат ва маблағ талаб қилади. Бор-йўғи икки марта суғорилди. Қатор ораларига ишлов бериш 2 баравар камайди, ягана ҳам, чопиқ ҳам қилинмайди. Харажатнинг ўзидан гектарига 2700 сўм иқтисод қилинди. Яна муҳими сентябрь ойида ҳосилни тўлиқ йиғиб-териб олиш имкони мавжуд. Бундан фойдаланиб октябрнинг биринчи ярмида майдонларни ғўзапоядан тозалаб, ўрнига буғдой экиш мумкин. Сиёсатхон Абдуллаеванинг бригадасида очиқ майдон гектаридан олинган даромад 41,3 минг сўмни, плёнка остида етиштирилганидан эса 55,7 минг сўмни ташкил этди. Агар харажатлар чегириб ташланса, очиқ майдондагисидан 4,1 минг, плёнка остидагисидан 13,6 минг сўм соф фойда олишга эришилди.

Олинган натижаларга таяниб, пленка остига пахта экиш усулини оммалаштириш мақсадида С. Абдуллаева бошлиқ бригада негизида тажриба мактаби ташкил этилди.

Шунингдек, Олтинкўл туманидаги С. Ашуров номли жамоа хўжалигининг 13-бригадасида оралиқ экинларидан бўшаган майдонларга плёнка остига экилган пахтанинг ҳар гектаридан 36 центнердан ҳосил олинди.

Деҳқонлар 1996 йил пахта ҳосили учун пухта замин тайёрладилар. Шудгорлаш, шўр ювиш, минерал ва маҳаллий ўғитлар билан ерни озиқлантириш, пушта олиш каби ишлар вақтида амалга оширилди. Вилоятда экин майдонларини кенгайтиришнинг имкони йўқлиги учун бу йил 10 минг гектар майдонга плёнка остида чигит экишни режалаштирилди.

Яхши ният — ярим давлат, дейдилар. Миришкорлар эрта тонгдан дуога қўл очиб яратгандан мустақил юртимизга осойишталик, одамларига кенг феъл, кетмас давлат, дастурхонига тўкинлик, ишларига қут-барака беришлигини сўраб иш бошламоқдалар. Иншоолоҳ, покломонлик, меҳнатга интиқлик вилоят деҳқонларига янада қут-барака келтирсин.

Ғалла мустақиллиги — давлатимизнинг мустаҳкам пойдевори, истиқлолимиз таянчидир. Муҳтарам Президентимиз Ислом Каримовнинг ғалла мустақиллигига эришиш йўлидаги халқпарвар сиёсатини андижонликлар сидқидилдан қўллаб-қувватлаётганликларини амалий ишлари билан исбот этмоқдалар. Ўтган йил 55 минг 953 гектар майдонга бошоқли дон, шундан 55 минг 243 гектарига буғдой экилди. Ризқ-рўзимиз бунёдкорлари 240 минг 964 тонна бошоқли дон, шу жумладан, 238 минг 342 тонна буғдой ҳосили олдилар. Ҳосилдорлик ўртача 44 центнерни ташкил этди. Давлатга дон сотиш режаси ортиғи билан адо этилди.

Андижонда ажойиб удум бор. Ҳар йил охирида сарҳисоб пайтида ўтган йилларда йўл қўйилган камчиликларни қайтармаслик учун қатъий чоралар кўрилади. Мавжуд имконият, илғор тажрибалар холисона ўрганилиб, ундан фойдаланишнинг мақбул йўли танлаб олинади.

Ўтган мавсумда асосий ғалла ғўза қатор ораларида етиштирилди. Буни ҳисобга олиб ғўза қатор ораларида ва очиқ ерда етиштириладиган бошоқли дон технологик картаси ифодаланган махсус қўлланма тайёрланиб барча хўжаликларга, ҳар бир ижарачига етказиб берилди. Мутахассислар эса ғаллакорлар ҳузурига бориб амалий ишларда ёрдам бердилар. Натижа кутилганидан ҳам зиёда бўлди. Жуда қисқа фурсатда, нобудгарчиликка мумкин қадар йўл қўймасдан мамлакатда биринчилар қаторида бу соҳадаги режалар уддаланди

Неажаб, Избоскан туманида гектаридан 50,7 центнердан, Балиқчи туманида 49,7, Асака туманида 49,4, Булоқбоши туманида эса 47 центнердан ҳосил олинди. Вилоятдаги 64 та хўжаликда 50-57 центнерлик кўрсаткич қайд этилдики, буни албатта мамнуният билан тилга олишга ҳақлимиз. Юқори ҳосил етиштирган ғаллакорларга қуллуқ қилиб таъзим қиламиз.

ЕР ХАЗИНА, ДЕҲҚОН ХАЗИНАБОН

Бу йилги ҳосил учун 82 минг гектарга ғалла экилиб тўла ундириб олишга эришилди. Ҳар бир қарич ердаги ғалла майсаси эътиборда. Ҳар бир метр квадрат майдон ҳисобига 400-500 туп маҳсулдор кўчат яратилди. Бу эса вилоят бўйича гектаридан 45-50 центнер атрофида дон етиштириш имконини беради. Бугунгача деярли ҳамма майдонлар 1-2 марта

Пахтаобод тумани «Маданият» агрофирмаси механизатори Ёқубжон ИСОҚОВ.

ўғитланди, икки марта суғорилди. Ғалла-нон, нон эса мўъжиза. Ҳозир далаларда юксак агротехника тадбирлари асосида экин парвариши давом этмоқда.

Етти хазинанинг бири — чорва моллари бош сонини кўпайтириш, маҳсулдорлигини ошириш, наслини тозалаш муҳим вазифа эканлиги ҳар дақиқа ҳис этиб турилибди. Ҳамма манбалар бўйича гўшт етиштириш 1994 йилга нисбатан ўтган йили 21,4 фоизга, сут 2,7 фоизга ортганлиги чорвачиликдаги силжишлар сирасига киради. Ўтган йили қорамоллар бош сони 1994 йилга нисбатан 8094 бошга, сигирлар 771 бошга, қўй ва эчкилар 6695 бошга кўпайганини алоҳида таъкидлаш жоиздир. 76 та жамоа хўжаликлари фермалари ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилди. 62 та қорамолчилик фермалари «Ким ошди» савдосида тадбиркор ишбилармонларга сотилди.

Энг қувончлиси, фермерлар қаддларини ростлаб олишмоқда. Ўтган йили улар 9175 тонна дон, 5576 тонна пахта, 5832 тонна сабзавот, 3258 тонна полиз маҳсулотлари, 654 тонна картошка етиштирдилар. Шунга яраша иқтисодий манфаат кўрдилар.

Вилоятда қишлоқ хўжалиги тизимида 554 миллион 95 минг сўм соф даромад қилинди. Меҳнаткашларнинг реза-реза пешона тери эвазига топган пуллари хонадонларга қут-барака, дастурхонига тўкин-сочинлик олиб келсин.

Меҳнатчиларга ижтимоий шарт-шароит муҳайё этмай туриб улардан серсамара меҳнат талаб қилиш замонлари ўтган. Бу ҳаёт олға сурган муаммоларни ўз жойида тезкор ҳал этмоқ фарз. Жумладан аҳолини тоза ичимлик суви ва

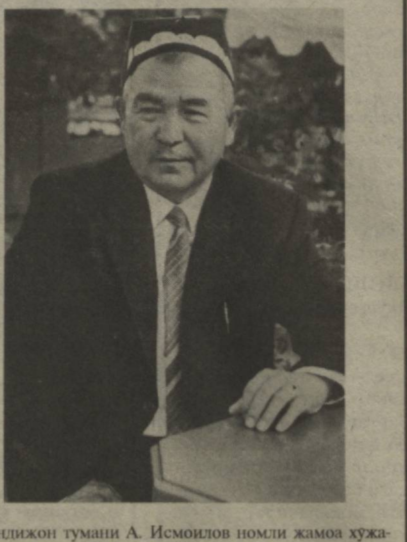

Андижон тумани А. Исмоилов номли жамоа хўжалиги раҳбари Абдураҳмон ҚОДИРОВ.

табиий газ билан таъминлашни яхшилаш тадбирлари изчил амалга ошириляпти. Кутилганидек, газлаштириш кўлами кескин ортиши билан газ тақчиллилиги кучайди. Вақтида кўрилган чора-тадбирлар қўл келди. Қиш мавсуми андижонликлар учун беталофат ўтди. Ҳозир қишлоқ аҳолисининг 73,5 фоизи тоза ичимлик суви билан таъминланган. Асака шаҳри ва тумани аҳолисини ичимлик суви билан таъминлашни яхшилаш мақсадида тез орада 16 километрли Андижон — Асака магистрал сув йўли қурилиши бошланади.

Вилоятда халқ таълими моддий техника базасини мустаҳкамлаш, қишлоқларда жойлашган мактаб ва бошқа ўқув юртларида ўқувчиларнинг пухта билим олишлари, муаллимларни ижтимоий ҳимоя қилиш учун алоҳида эътибор қаратиляпти. 1995 йилда барча турдаги молиялаштирилган маблағлар ҳисобидан 4340 ўринли 9 та мактаб бинолари қуриш режалаштирилган эди. Амалда эса 4684 ўринли 12 та мактаб бинолари қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Хўжаобод туманидаги «Дилкушод» қишлоғида жойлашган хушманзара боғ Фарғона водийси ўқитувчиларининг севимли дам олиш, ҳордиқ чиқариш, илғор тажрибаларни ўртоқлашиш масканига айланган. Зеро, мустақиллигимизни мустаҳкамлашнинг асосий омилларидан бири — соғлом, билимдон авлодни тарбиялашдир.

Мамлакатда осойишталик ҳукм сурса, бу қурувчининг бахтидир. Негаки, янгисини қургиси келаверади.

Не бахтки, гўзал пойтахтимизда бунёд этилаётган оламшумул қурилишларга бутун жаҳон намояндалари юксак баҳо беришяпти. Андижонда ҳам қурилишлар кўлами кишини беҳад қувонтирди. Мамлакат тарихига зарҳал ҳарфлар билан ёзилажак «УзДЭУавто» қўшма корхонаси иқтисодиётимизга салмоқли улуш қўшадиган онлар яқин. Ўтган йили Андижон шаҳрида муҳташам теннис корти мажмуаси қуриб битказилди. Тайёрагоҳ замон талабларига мос қилиб таъмирланди. Нуфузли меҳмонларни кутиб олиш ва кузатиш биноси ишга тушди. Вилоятда «Жаҳон бозори» бунёд этилди.

Қўшимча ишчи ўринлари яратиш доимо эътиборда. Аҳолини иш билан таъминлаш дастурида 12 минг 337 ишчи ўрни яратилиши кўзда тутилган эди. Ҳаргиз бу кўрсаткич 14209 тага ортиғи билан бажарилди.

Иқтисодиётнинг муқобил турларида, яъни нодавлат қисмида яратилган иш жойлари 76,3 фоизни ташкил этди. Бу замон одимларига ҳамоҳангдир.

Қишлоқ жойларига замонавий технологияни, кичик бизнесни киритиш ва тадбиркорликни ривожлантиришга қаратилган тадбирлар ҳам талайгина.

Шаҳар, туман ижтимоий таъминот бўлимлари, 282,7 минг нафар қария, ногирон, боқувчисини йўқотган оилалар, Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган жангчилар хонадонлари, уруш қатнашчилари ва ногиронлар, байналминалчи жангчилар ҳамда Чернобиль фалокатида жабр кўрган фуқароларга хизмат кўрсатиб, уларнинг мажруҳ дилларига илиқлик олиб кирмоқда. Улуғ авлодларимизнинг мўътабар эзгу ишларини, анъаналарини давом эттириш, қадриятларини эъзозлаш, андижонликлар эришаётган ютуқларнинг бош омилларидан биридир.

Кейинги йилларда яна бир анъана шаклланди. Одамларни меҳнатига яраша рағбатлантириш билан бирга, уларни бунёдкорлик ишларига руҳлантиришга алоҳида эътибор бериляпти. Негаки, руҳи тетикнинг иши йирикдир. Шу мақсадда вилоятда ўнлаб маданий-маърифий тадбирлар ўтказилмоқда. «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар кўрик танлови Андижоннинг ҳар бир қишлоғи, ташкилот ва муассасалари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ҳамда мактабларида зўр тантана билан ўтди. Танловда 44175 нафар қўшиқчи иштирок этди. Жойларда кўрикни 430600 нафардан зиёд киши томоша қилди. Хайрли ишларнинг саноғи кўп. Аммо иқтисодиётнинг оғриқ нуқталари борки, оқибатда айрим муаммолар пайдо бўлаверади. Андижонликлар зўр шижоат, ғайрат, қатъийлик ва адолат билан барча қийинчиликларни бартараф этаверишларига ишончимиз комил. Негаки, улар она замин қанчалик бой эканлигини, ҳалол ва пок меҳнат қилган инсон юксак мақсадларга албатта эришажагини амалда яна кўп бора намоён этадилар. Қатъиятлилик, изланиш нафақат муваффақиятларни кўпайтирмоқда, балки андижонликлар шуҳратига-шуҳрат қўшиб, марталаларини оширмоқда.

— Лафзи ҳалол, диёнатли, инсоф ва адолатни қадрига етадиган, қийинчиликларни бардош билан енга билиб, катта имконларга эгалор бўлишни уддасидан чиқа оладиган, ўзига хос ибрат олса арзигулик қадимий урф-одатларни ҳечам канда қилмайдиган, ишчан ва тадбиркор андижоним меҳнаткашларига ҳар қанча қуллуқ қилсам арзийди, — дейди вилоят ҳокими, республика Олий Кенгаши депутати Қобилжон Обидов. — Дарҳақиқат, одамларни, уларнинг меҳнатларини холис баҳолаб, қадрларига етсаккина, ишларимиз барокатли бўлишига имонимиз комил. Мамлакатимиздаги иқтисодий ислоҳотларнинг бош вазифаси ҳам инсонга хизмат қилишдан иборатдир.

Муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов Андижонга қилган ташрифларининг бирида, агарки, одамларни мен шу Ватаннинг, мана шу юртнинг эгасиман, керак бўлса шу юрт учун фидойи бўламан, шу юрт учун жонимни фидо қиламан, ўзимни куч-қувватимни, ақл заковатимни мустақил Ватан учун, шу эл учун бағишлайман деган ғояда тарбиялай олсак, айни муддао бўларди деб алоҳида таъкидлаганди. Дарҳақиқат, элини севгувчи, юртини муқаддас билгувчи инсонларгина мустақил давлатнинг келажаги учун қайғуради. Андижонликлар мустақилликни ўз меҳнати билан қадрлаяпти, иймони покиза кишилар бу йўлда ҳалол хизмат қилишда собит қадамдирлар.

МЕҲР НУРИ ЁҒАВЕРСИН, ЮЗИНГИЗДАН УСТОЗЛАР!

Андижонда халқ таълими ходимлари ўз касбларидан жуда фахрланишади. Президентимиз Ислом Каримовнинг «Барча турдаги мактабларнинг ўқитувчиларига, болалар уйларининг тарбиячиларига қўшимча имтиёзлар бериш, юқори синф ўқитувчиларига иш ҳақини ошириш тўғрисида» ги фармонига асосан ўқитувчиларга қарашли уйлар бепул хусусийлаштириб берилди, ер участкалари, дала ҳовлилар ажратилди. Қарамоғидаги чорваси учун эса ем-хашак, тирикчилиги учун ғалла тарқатилмоқда. Мураббийлар табиий газ ва электр қувватидан имтиёзли фойдаланмоқдалар.

Айниқса, Избоскан туманида педагогларга ҳурмат-эҳтиром зиёда. 4912 нафар халқ таълими ходимлари ҳаётбахш фармонлардан баҳраманд бўлишмоқда. Улардан 1209 нафари табиий газдан, 3354 нафари эса электр қувватидан бепул фойдаланмоқдалар. Туманимизда ўзига хос анъаналар қарор топмоқда. Туман ҳокимияти меҳрибонлиги туфайли узоқ мактабларга қатнаб ишлайдиган 450 нафар ўқитувчилар жамоат транспорти хизматидан бепул фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлдилар. Халқ таълими ходимлари касб ва бошқа байрамларда муносиб рағбатлантирилмоқда. Ўтган йили 85 нафар ходимларга 2—3 метрдан бархут совға сифатида бепул тарқатилди. Тумандаги барча жамоа хўжалиги ва ширкатлар уюшмалари ўз ҳудудидаги мактабларни оталиққа олганлар. Моддий ва маънавий қўллаб қувватлашга муҳтож бўлган мактаблар жамоалари кўрсатилаётган ғамхўрликдан бошлари осмонга етмоқда. Биргина Ш. Юсупов номли жамоа хўжалиги ўтган йили бир тонна пахта ёғи, 10 тонна хашакни бепул тарқатди.

Қарс икки қўлдан. Ўқитувчилар ҳам қўл қовуштириб турганлари йўқ. Мактаб ва халқ таълимининг бошқа муассасаларида ёрдамчи хўжаликлар ташкил этилиб, улардан яхшигина даромад олинмоқда. Бир йилда 400 минг сўм соф даромад олинди. Бу маблағ ижтимоий ҳимоялаш, жорий таъмирлаш ва бошқа хайрли тадбирлар учун сарфланди. 18-ўрта мактабда эса ўзлари пешона тери эвазига ишлаб топган даромади ҳисобидан 6 бош қорамол сотиб олиниб, парваришланмоқда.

Педагог ходимларни дам олишлари ва соғлиқларини тиклашлари учун Хўжаобод туманидаги дам олиш уйи хизматда. «Дилкушод» номли педагоглар дам олиш уйида ўтган йили вилоят бўйича 1200 нафар халқ таълими ходимлари ҳордиқ чиқаришди.

Ҳа, илм-фан ривож топган, ёшлари билимга чанқоқ мамлакатнинг келажаги нурли, истиқболи порлоқ. Шундай экан, бутун куч-қувватимизни ёшларга зиё беришга сарфлайверамиз.

А. ҚОСИМОВ,
Избоскан тумани халқ таълими бўлими мудири.

БИРНИ БИРОВ БЕРАДИ, КЎПНИ — МЕҲНАТ

Меҳнатдан келса бойлик, турмуш булар чиройлик, деб бежиз айтмаганлар. Бригадамиз жамоаси ўтган йили 35 гектар майдонга «Фарғона-3» навли чигит эккандилар. Ҳар гектар майдондан 31,5 центнердан ҳосил олиш кўзда тутилганди. Ҳалол ва тинимсиз меҳнатимиз катта самара берди. Ҳар гектар ердан 50,2 центнердан сифатли хом ашё тайёрлаб давлат омборларига топширдик. Ўтган йили табиат ҳам деҳқонни ноумид қилмади.

Албатта, етиштирилган ҳосилдан олинадиган даромад салмоғи унинг сифатига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Тайёрланган пахтанинг 90 фоиздан ортиғи юқори навларга сотилди. Йил бошида режалаштирилган 1 миллион 214 минг сўм ўрнига 1 миллион 813 минг сўм даромад қилинди.

Ҳосилни тезда йиғиб олишда республика Вазирлар Маҳкамасининг қарори ўзига хос омил бўлди. Ҳар беш кунда қўлда терилган бир килограмм пахта учун 1,2 сўм иш ҳақини нақд олган пахтакорлар ҳукумат тадбиридан мамнун бўлдилар. Йил якуни бўйича бригада аъзоларига 365 минг сўм қўшимча ҳақ тақсимоти ўтказилди. Бригада ихтиёрида қолган 109 тонна пахта хом ашёси сотилгандан сўнг ундан тушган маблағ жамоамиз ўртасида тақсимланади.

Ҳозир талаб илгаригидақа эмас. Авваллари бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун деган шиор остида «ёппасига» меҳнат қилинарди. Ҳозир эса ҳар бир меҳнаткаш ўзи учун ўзи ишлайди. Ғайрат билан, ишнинг кўзини билиб меҳнат қилганнинг даромади ҳам мўл бўлади. Хужакўрсинга, ишга келдинг-ми-келдим қабилида юрганларнинг бири икки бўлмайди, косаси оқармайди. Бригадамаз жамоаси йил бўйи — қишин-ёзин меҳнат қилишга одатланган. Далаларга минерал ва маҳаллий ўғитлар олиб чиқмоқдамиз, ариқ-зовурларни тозалаб шай ҳолига келтиряпмиз. Дарахтларга шакл бериб тартибга соляпмиз. Ниятимиз улуғ: бу йил ҳам юқори кўрсаткичларга эришишимизга имонимиз комил.

Меҳнат қилган етар муродга. Жамоамиз мустақил юртимизнинг қудратини мустаҳкамлашга бажонидил ўз ҳиссаларини қўшишга бел боғлаганлар.

А. ШЕРМАТОВ,
Шаҳрихон туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги бригадаси бошлиғи.

Саҳифани Неъмат ЁҚУБОВ, Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВлар тайёрладилар

БОҒДОРЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА МЕВА-УЗУМНИ КЎПАЙТИРИШНИНГ МУҲИМ ТАДБИРЛАРИ

Президентимиз И. Каримов халқ депутатлари Самарқанд ва Қашқадарё вилояти кенгашларида, шунингдек ўтган йили декабрь ойида бўлиб ўтган Олий Мажлис сессиясида мамлакатимизда етакчи тармоқ ҳисобланган қишлоқ хўжалиги тўғрисида билдирган фикрлари барчамизни соҳада қилинаётган ишларга танқидий кўз билан қараб, иш юритиш борасида мавжуд имкониятларни излаб топишга ундайди. Шу боис 1995 йил якунларини жиддий таҳлил қилиб, жорий йилда самарали меҳнат қилиш, юксак марраларга эришиш чора-тадбирларини кўришни талаб этади. Шу билан бирга республика раҳбари халқимизни боқадиган, асосий маҳсулот берадиган мазкур тармоқ эканлигини таъкидлади. Модомики, олдимизга фаровон турмуш, халқимиз ҳаётини яхшилаш мақсадини қўйган эканмиз, иқтисодий ислоҳотларни аввало қишлоқ хўжалигидан бошлашимиз зарур.

Шунга кўра республикамиз боғбону соҳибкорлари, мутахассислари ўзларининг масъулиятларини чуқур ҳис қилган ҳолда давр талаблари асосида ишни ташкил қилишлари, имконият, билимлардан оқилона фойдаланишлари, илғор тажрибаларини ишлаб чиқаришга жорий қилишларини ҳаёт тақозо этади. Бу табиийки, биз илм аҳлига ҳам тўла тааллуқлидир.

Қишлоқ хўжалигини жадал ривожлантириш, шу жумладан мева ва узумни аҳоли учун зарур миқдорда етказиб бериш учун хўжаликларда катта имкониятлар мавжуд. Улардан оқилона фойдаланиш, шу аснода иш юритиш, тармоқ тараққиётини таъминлаш, илғор технологияларни жорий қилиш ва шу йўл билан ҳосилдорликни кўтариш, маҳсулот сифатини, соҳа иқтисодиётини кўтариш энди давр талабига айланди.

Мана баҳор ҳам бошланди. Боғбону соҳибкорларимиз, деҳқонларимиз, яхши умид билан боғ-токзорлардаги ишларга киришмоқдалар. Юқори ҳосил етказиш, боғу роғлар, гулзорлар, кўкаламзорлар барпо қилиш ойлиги ўтказиш тараддудини кўрмоқдалар. Бу хайрли ишларни юқори савияда амалга ошиши энди ҳар биримизнинг ишимизга, меҳнатимизга боғлиқ.

Республикамизнинг турли шароитида жойлашган ўнлаб хўжаликлар илғор тажриба, янгиликларни қўллаб, технология жараёнларини сифатли ўтказиб, йилдан-йилга юқори ҳосил олишга эришмоқдалар, катта даромад олиб, хўжалик иқтисодиётини кўтаришга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Ҳозир мамлакатимизда ҳамма секторлар бўйича боғ ва узумзорлар майдони қарийб 361 минг гектарни ташкил қилади. Шундан 125 минг гектари узумзор, 236 минг гектари боғ. Уларнинг 80-90 фоизи ҳосилга кирган. 1994 йилга қараганда, ўтган йили 47,2 минг тонна кўп мева, 267,7 минг тоннадан ортиқ узум кўп ишлаб чиқилди, бунга илғор хўжаликлар ҳисобидан эришилди. Лекин кўпчилик хўжаликларда боғ-токзорларнинг ҳосилдорлиги жуда паст, 1995 йилда ўртача ҳосилдорлик боғларда гектаридан 43,4 центнерни, узумзорларда эса 65,1 центнерни ташкил қилди.

Кўпчилик хўжаликларда ҳосилдорлик ўта пастлиги туфайли аҳоли жон бошига бу маҳсулотларнинг йиллик истеъмол қилиш миқдори аҳоли жон бошига белгиланган 78 килограмм ўрнига 38-44 килограммнигина ташкил қилди.

Паст ҳосил олинаётганлигига асосий сабаб кўпчилик хўжаликларда ишлар қониқарсиз ташкил этилаётганлиги, агротехника тадбирлари талаб даражасида эмаслиги, зарур технология жараёнлари ўз вақтида бажарилмаётганлиги, айрим хўжаликларда маҳсулотни ҳисоб-китоб қилиш ишларида камчилик борлигида бўлмоқда.

Шу билан бирга зараркунанда ва касалликларга қарши кураш паст даражада эканлигидир. Боғбон ва соҳибкорлар олдига қўйилган бу муҳим вазифаларни бажариш учун аввало боғ-токзорлар ҳақиқий, жонкуяр эгасига топширилса, шунингдек, барча технологик тадбирлар ўз муддатида тўла ва сифатли ўтказилса, мўлжалдаги ҳосилни олиш мумкин.

Олимларимиз томонидан ишлаб чиқаришга тавсия этилган, ҳар бир хўжалик учун қулай, содда ва самарали агротехник усуллар мавжуд. Булар жумласига тупроқ таркибини гумусларга (органик ўғитларга) сезиларли даражада бойитиш, серҳосил янги интенсив навлар, янги эффектив биотехнология, тупроқни чуқур ишлаш, чуқур ўғитлаш, дарахтларни буташ, хомток ўтказиш, зараркунанда ва касалликларга қарши курашишнинг самарали усуллари ва бошқалар киради. Мазкур тадбирлар тўла қўлланилса, ҳосилдорлик, маҳсулот сифати кескин кўтарилади.

Мевазорларда оралиқ экинлар (никольсон, восток-55 нўхатлари, рапс, сули ва бошқалар) экилганда тупроқнинг биологик аҳволи яхшиланади, биологик ўғитлар ортади, тупроқда фойдали микроорганизмлар яхши ривож топади. Заминда фойдали микроорганизмлар тез кўпаяди, мева ҳосилдорлиги, маҳсулот сифати 30-35 фоизга ошади, етиштирилаётган маҳсулот экологик жиҳатдан тозаланади ва яхши сақланади. Ҳосилнинг ошиши, мева сифати кўтарилиши натижасида соҳа иқтисодиёти ҳам яхшиланади.

Зараркунанда ва касалликларга қарши кураш ишларини тартибга солиш, курашиш самарадорлигини кескин ошириш ва шу йўл билан боғ-токзорлар ҳосилдорлигини жадал кўтариш, маҳсулот сифатини яхшилашнинг муҳим омилларидан биридир. Бинобарин, бу борада курашиш ишларини тубдан яхшилаш, бунда биологик интеграл усуллардан ўз вақтида, кенг фойдаланиш лозим. Бу тадбирлар ҳосилдорликни камида 20-25 фоизга кўпайтиради, стандарт (сифатли) маҳсулот олиш даражасини 60-70 фоизга оширади.

Зараркунандалар ва касалликларга қарши курашишни тўла ва ўз фурсатида сифатли ўтказиш сарфланган ҳар бир сўм пировардида хўжаликка камида 12-18 сўм соф фойда келтиради.

Илғор хўжаликлар тажрибаларига кўра қўшимча маблағлар сарфламасдан, фақат парваришлаш тадбирларини яхшилаш, сифатли ўтказиш ҳисобига ўртача ҳосилдорлик гектаридан 1,2-2 баробар ошгани кузатилди. Баҳор фаслида қатор тадбирларни ўз вақтида тўла ва сифатли ўтказишга ҳозирдан пухта тайёргарлик кўришимиз ва технология жараёнларини ўтказишимиз лозим.

Республикада кўчат экиш ойлигини ўтказишга саноқли кунлар қолди. Шу даврда боғу роғлар, кўкаламзор, гулзор, хиёбонлар ташкил қилинади. Бу ишни янада кенг кўламда ривожлантириш керак.

Бу йилги шароитда боғ-токзорларда тупроқни чуқур ўғитлаш, ишлов бериш, дарахт ва ток тупларини буташ, ёш боғ-токзорларда кўчатга шакл беришни мунтазам олиб бориш, вегетация даврида ток тупларида камида 2-3 маротаба тўла хомток ўтказиш лозим. Чуқур эгатлар орқали суғориш, намни сақлаш тадбирларини олиб бориш, тупроқни ишлаш, ўтдан тозалаш, айниқса, зараркунанда ва касалликларга қарши курашиш ишларини тартибга солишга эътибор бериш керак.

Токни биринчи хомток қилишда ҳар бир новдадаги ўсиб чиққан ёш, ҳосилсиз, ортиқча кўк новдачалар олиб ташланиб, бақувват новдалар қолдирилади. Иккинчи хомток шўралар тўла гуллаб, ғўраси мошдек бўлганда ўтказилади. Шундагина новдалар кузгача чиниқиб етилиб, сифатли, йирик, донадор ҳосил етишади, серўсиқ ток мевалар тупида тур препаратини қўллаш керак. Унинг 60 фоизли эритмаси 0,1-0,15 фоиз (100 литр сувда 100-150 гр ҳисобидан) сепилса, ўсиш сусаяди, ёш новдалар чиниқиб, кейинги қиш ва ҳосил учун ҳам яхши тайёргарлик кўриб борилади.

Айниқса, бу йилги шароитда токларда новдалар чиниқиб, соғлом ўсиши, серқанд, донадор ҳосил етилиши учун камида икки-уч маротаба сифатли хомток ўтказиб борилгани маъқул. Тупларда ўринбосар новдаларни қолдириб, уларни тарбиялаб бориш зарур.

Бу йилги об-ҳаво шароити мевазор-токзорларда зараркунанда ва касалликлар ривожланишига қулайлик туғдирмоқда. Ёғингарчилик кўп тушган ҳудудларда, пастқамликка, тоғолдига жойлашган данакли мевали боғларда монилиал куйиш (монилиоз), доғланиш, рага касаллиги (клястероспориоз), барг бужмайиши, уруғли олма, нок ва беҳи боғларида ун шудринг, калмараз (парша) касалликлари тарқалиши хавфи бор. Узумзорларда оидиум (кул касаллиги), антракноз, узум чириши касаллигининг кўпайиши хавфи мавжуд.

Яна олма қурти, барг кемирувчи куялар, айниқса, гирдак куя, сохта қалқондорлар, кейинроқ ўргимчаклар, нок шираси кўпайиши ҳам мумкин, бу ҳосилга салбий таъсир этади. Шунинг учун агротехника тадбирларини тўла ва сифатли ўтказиш билан бирга зараркунанда ҳамда касалликларга қарши курашишга алоҳида эътибор бериш зарур.

Касаллик ва зараркунандалар ривожланишининг олдини олиш учун зарур тадбирларни кўриш лозим. Уруғли мевали боғларда олма қуртининг биринчи авлодига қарши шу кунларда ишлов бериш зарур, бу билан калмараз ёки ун шудринг касаллигининг олди ҳам олинади. Бунда 0,8 фоизли сума алфе ёки талстярни (100 литр сувга 50 гр) ва (0,4-0,5 фоизли купрозан ёки мис хлор оксидини паршага қарши, 100 литр сувга 400-500 гр. аралаштириб) дарахтларга пуркаш зарур.

Барглардаги ун шудринг касаллигига қарши (гектарига 30-40 килограмм) олтингугурт кукуни билан заруриятта қараб бир неча бор боғларни чанглатиш ҳам мақсадга мувофиқдир. Бу ўргимчаккана тарқалишига ҳам йўл қўймайди. Кейинроқ олмазорларда гирдаккуя, нокзорларда шира тарқалиши кузатилса уларга қарши 0,3 фоизли золон, ёки 0,05-0,1 фоизли сумицидин, цимбуш каби препаратларни ишлатиш лозим.

Кимёвий воситалар аниқ зарурият туғилган тақдирдагина қўлланилиши тавсия этилади. Бунинг учун феромонли тутқичлар билан кузатувлар олиб борилади. 1 ёки 2 гектар боғга битта-иккита тутқич осилиб, 4-5 кун давомида ўртача 5-6 олма қурти капалаги тутилса, киёвий ишловларни ўтказиш мумкин.

Данакли боғларда доғланиш, барг бужмалоғи касалликларига қарши 1 фоизли бордо суюқлигини (100 литр сувга 1 кг. мис купороси ва 1 кг. оҳакни аралаштириб) ишлатиш мақсадга мувофиқдир. Сохта қалқондорларга қарши 0,08 фоизли сумиальфа ёки 0,05 талстяр ишлатиш мақсадга мувофиқдир.

Кул касаллигига қарши аввало винобоп навлар камида 2-3 маротаба, сўнгра хўраки ва майизбоп навлар бир текисда топез ёки вохтра билан гектарига 30-40 гр. пуркалади. Пастқам ерларда жойлашган айрим токзорларда рага (антракноз) касаллиги кузатилган бўлса зарарланган ток тупларига бир фоизли бордо суюқлиги ёки хлор мис оксидининг 0,4-0,5 фоизли эритмаси пуркалади. Ёғингарчилик бўлса бундай ишлов такрорланади.

Узумхўр қуртга қарши токлар гуллаш арафасида бир маротаба, гулдан чиққач 17-20 кундан кейин иккинчи маротаба ишлов ўтказилади. Вақтини аниқлаш мақсадида апрелнинг охирги кунларида ва июннинг иккинчи беш кунлигидан токзорларга феромонли тутқичлар қўйилади ва биринчи капалак тушгандан 10-14 кун ўтгач пуркаш ишлари бажарилади. Бунда токзорларнинг қалинлашиб кетганлиги назарда тутилиб, 0,3 фоизли золон (100 литр сувга 300 гр. ёки 0,08 фоизли суми-алфе (1000 л сувга 80 гр) ҳисобидан сарфланади. Ғўра хомтокни ўз вақтида сифатли ўтказиш новдалар сийрак тараб боғлаб борилса, зараркунанда ва касалликка қарши курашиш самарадорлиги ошади.

Республикамизда бу хайрли ишни жадал ва тўла ҳал қилиш учун, боғдорчиликни кенг ривожлантириш, мева-узум мўлкўллигини таъминлаш учун катта имкониятлар мавжуд.

Халқимизда боғни боқсанг боғ, боқмасанг юраккка доғ бўлади деган нақл бор. Боғни тарбиялаш, парваришлаш ва унга меҳр-муҳаббат билан муомалада бўлиш табиийки боғбонни хушнуд этади. Натижада сифатли маҳсулот олинади. Халқимиз шунда арзон, ширин-шакар мевалардан баҳраманд бўлади.

Технологик жараёнларни сифатли ўтказиш, қўл кучини тежаш, техника воситаларидан унумли фойдаланиш ҳам ҳосилдорликни кўтаришда, маҳсулот таннархини арзонлаштиришда, соҳа иқтисодиётини оширишда муҳим омил ҳисобланади. Илғор хўжаликларда техникадан самарали фойдаланиш даражаси эса 50-60 фоизни ташкил қилади. Уларда ҳосилдорлик гектарига 10-12 тонна, соҳа самарадорлиги даражаси эса 35-40 фоизни ташкил қилади.

Аксарият хўжаликларда эса юмушларни механизациялаш даражаси паст, 20-30 фоизни ташкил қилади. Бундай жамоаларда технология жараёнлари тўла бажарилмайди. Механизм, мослама, эҳтиёт қисмлар етишмайди, таъмир ишларига эътибор кам.

Ҳосилдорликни ошиб бориши учун ишда шарт-шароит яратиш, ташкилий ва амалий юмушларни тўғри олиб бориш керак. Фақат шу йўл билан илғор хўжаликлар даражасига етишиш, соҳа маданияти, технология даражасини кўтариш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш, соҳа самарадорлиги кескин кўтариш мумкин. Шунингдек, хўжаликни етук боғбонлар, соҳибкорлар, энтомологлар, механизаторлар билан мустаҳкамлаш ҳам ғоят муҳим. Синалган самарали илмий тавсияларни ишлаб чиқаришга кенг тадбиқ қилиш, ернинг мелиоратив аҳволини яхшилаш, тупроқ унумдорлигини кўтариш ҳам зарур.

Хўжаликда ишларни бир маромда олиб бориш учун уларни эҳтиёт қисм, ўғит, ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари, замонавий техникалар билан таъминлаш масаласини ҳам конкрет ҳал қилиш вақти келди. Буни ижобий ҳал қилиш кўпроқ хўжалик раҳбарлари, мутахассислар, агрономлар ва мутасадди идораларга боғлиқ.

Юқоридаги масалалар ижобий ҳал бўлган тақдирда ҳосилдорлиги паст хўжаликларда (бундай хўжаликлар республикада 60-70 фоизни ташкил қилади) ҳосилдорлик тез орада камида 1,5-2 баробарга ошади. Маҳсулот сифати, соҳа самарадорлиги, жамоанинг молиявий аҳволи сезиларли даражада яхшиланади. Қайд этилган тадбирлар тўла амалга оширилса, ёш боғларга яхши эътибор берилса ялпи ҳосилдорлик кўтарилади. Республикада мева-узум етиштириш ялпи миқдорини камида 1,8-2,5 миллион тоннага кўтариш мумкин.

Халқимизни йил бўйи турли хил мева-узумга бўлган талабини қондириш учун ҳозирдан ишлаш зарур. Шунингдек, эртаги, ўртаги ва кечки навларни, вино ишлаб чиқаришни ҳам ҳисобга олиб қулай зоналарда винобоп навлар кўчатини экиш керак.

Бугунги кунда мавжуд 125 минг гектар токзорлардан тенг ярмидаги токлар, шпалер симларга кўтарилмаган. Бу эса тупларни парваришлаш, хомток қилиш, шакл бериш, зараркунанда ва касалликларга қарши курашиш, механизациядан фойдаланиш ва бошқа юмушларни ўз вақтида ва сифатли ўтказишга имкон бермайди. Натижада ҳосилдорлик камида 25-30 фоиз камаяди, ҳосилнинг бир қисми нобуд бўлади. Шунинг учун хўжаликларни темирбетон устунчалар, сим бойлагич, иплар ва бошқа зарур асбоб-ускуналар, қайчи, секетор арралар билан таъминлаш масаласини кечиктирмасдан ҳал қилиш керак.

Тоғли ва тоғолди районлар, шунингдек адир, тош ерларни ўзлаштириб, боғ ва токзорлар барпо этиш мева-узум етиштиришни кўпайтиришнинг аниқ имкониятларидан биридир. Бу жойларда ишчи кучлари етарли, хўраки майизбоп навларни, данакли меваларни етиштириш қулай. Шунингдек, ушбу ерларда кўплаб қуруқ мева, майиз тайёрлашнинг катта имкониятлари бор. Технологияга эътибор бериб, бундай ерларда боғ-ток яратилса, яқин келажакда мева-узум, қуруқ мева, майиз кескин кўпаяди. У ердаги халқ иш билан таъминланади.

Кўп йиллик илмий изланишлар шуни кўрсатадики, қиялик ерларда, боғ-токзорларда томчилатиб суғоришни жорий этиш самаралидир. Бунда ҳосилдорлик 50-60 фоизга ортади. 40-50 фоиз сув тежалади, тупроқ эрозиясининг олди ҳам олинади. Кўпчилик жамоаларда хўжаликни тўла ва тўғри ихтисослаштиришга ҳам эътибор бериш керак.

Ҳар бир хўжалик раҳбари, мутахассислари бутун куч, билимларини юқорида айтилган масалаларни жадаллик билан ҳал қилишга қаратишлари зарур. Фақат шундагина ҳар бир хўжаликда молиявий аҳвол яхшиланади, мева-узум кескин кўпаяди. Натижада йил бўйи маҳсулот кўпаяди, ҳам яхшиланади.

М. МИРЗАЕВ,
Ўзбекистон мевачилик, узумчилик ва виночилик илмий-тадқиқот институти директори.

КОСОНСОЙЛИК ЧОРВАДОР

Қодиржон Баҳодиров номи Косонсой туманида алоҳида ҳурмат билан тилга олинади. У қаерда ишламасин ҳамиша омилкорлик, ташаббускорлик кўрсатиб қувончли натижаларга эришади. Меҳнат зарбдори қатор йиллар давомида бригадага етакчилик қилиб пахтачилик, боғдорчиликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшди. Ўтган йили Қодиржон ака яна бир хайрли ишга қўл урди. «Косонсой» жамоа хўжалигидаги чорвачилик фермасини кимошди савдосида сотиб олди. У ерда 565 бош қорамол, шундан 235 таси сигир, 174 бош қўй, 1200 та парранда бор эди. Мулкдор дастлабки кунданоқ моллар зотини яхшилаш, чорвадорларнинг унумли ишлаб кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун шарт-шароит яратиш, озуқа базасини мустаҳкамлашга эътиборни кучайтирди. Фермадаги 50 киши бошқа хизмат соҳаларига ишга ўтишди.

Молхоналар яхшилаб таъмирланди. 2,5 километр масофадан табиий газ тортиб келинди. Ферма атрофи девор билан ўралди. Мулк эгасини топгач меҳнатга муносабат ўзгарди. Чорвадорлар уйининг қуриб битказилиши кишилар кўнглини кўтарди. Янги техникалар келтирилди. 25 бош наслли ғунажин сотиб олинди. Шу тариқа аста-секин ишлар ривожлана бошлади. Эндиликда Мавлуда Омарбекова, Ҳабиба Рустамова каби сигир соғувчилар ҳар говмишдан кунига 8—10 килограммдан сут соғиб олмоқдалар. Бурдоқига боқилаётган моллар этига эт қўшилмоқда. Ўтган беш ой ичида хусусий фермада 22 тонна гўшт, 211 тонна сут етиштирилди. Жорий йилнинг январь ойида эса 38 тонна сут, 8 тонна гўшт истеъмолчиларга етказиб берилди.

М. ИЛЁСОВ.

ҒАМХЎРЛИК САМАРАСИ

Ўтган йили Хоразм вилоятидаги Хонқа ун комбинати 110 миллион сўм даромад қилди. Бу — жамоа аъзоларининг барқарор ва аҳиллик билан ишлаши натижасидир. Яқинда ишчилари ўз корхонасининг акционерларига айланишди. Бу ерда ҳар куни 382 тонна ун ва 630 тонна омихта ем тайёрланади.

Бу юқори кўрсаткичлар комбинат раҳбариятининг ишчиларга қилаётган ғамхўрлигига кўп жиҳатдан боғлиқ. Даромаднинг бир қисми уларга доимий мукофот тарзида берилади. Шунингдек, пенсионерларга ва кўп болали оилаларга моддий ёрдам кўрсатилди. Корхонага тегишли болалар боғчаси, дам олиш уйи ва замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган тиббий пункт ишлаб турибди. Ишчилар тушлигининг ярим ҳаққини корхона тўлайди. Чорвачилик фермаси ва теплицадан иборат ёрдамчи хўжалик ташкил этилган. Бу ердан тегирмончилар арзон нархда гўшт, сабзовот ва мевалар харид қилишади.

Ишлаб чиқаришдан тушган фойда хўжалик фаолиятини кенгайтиришга ҳам имкон бермоқда. Яқинда новвойхона очилди ва унда 10 хил нон мухсулотлари тайёрланяпти. Шарбат тайёрлаш цехи ишга тушиш арафасида турибди.

КИЧИК КОРХОНАЛАР КЎПАЙМОҚДА

Она-ер саховатли. Унга қанча меҳр қўйсангиз, ўз бойлигини шунча кўп инъом этаверади. Буни Усмон Юсупов туманидаги «Жейнов» жамоа хўжалигида яққол кўриш мумкин. Бу ерда фақат қишлоқ хўжалиги ривожланиб қолмай, саноатни ҳам тараққий эттиришга катта эътибор берилмоқда. Бугунги кунда жамоада катта-кичик 12 та фирма ва корхона фаолият кўрсатаяпти. Ғишт заводи, гиламчилик, қандолатчилик, макарон ва қуруқ мева тайёрлаш цехлари шулар жумласидандир.

Корхоналарда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ўзининг сифатлилиги билан кўпчилик эътиборини ўзига тортмоқда. Хўжаликда ташкил этилган бундай цехлар қишлоқда кўплаб ёшларни иш билан таъминлашга ёрдам бераяпти. Фирма ва кичик корхоналар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ўртасида рақобат вужудга келган.

«Жасурбек» фирмаси бугунги кунда хўжаликда фаолият кўрсатаётган илғор корхоналардан ҳисобланади. Унга шу ерда туғилиб ўсган Ражаббой Бердиев бош-қош.

Тиниб-тинчимас, изланувчан Р. Бердиев ўзининг фидокорона ҳалол меҳнати билан жамоа ўртасида тезда обрў-эътибор қозонди. Унинг ташаббуси билан яқинда маъданли сув қуйиш, қандолатчилик ва макарон цехлари ишга туширилди.

Келгусида фирма ҳузурида музқаймоқ ва колбаса ишлаб чиқариш режалаштирилмоқда. Ҳозир бу ерда тайёрланаётган озиқ-овқат маҳсулотлари қўшни хўжаликлар аҳолисига ҳам сотилмоқда.

СУРАТДА: фирманинг пешқадам ишчиси Файзулла Тошев.
Ш. ШАРОПОВ (ЎзА) олган сурат.

МИРИШКОРНИНГ НАСИБАСИ БУТУН

Эндиги мақсад — ҳеч бир шартномадан хўжалик зарар кўрмасин, балки ўзи учун манфаат топсин. Биз бундан бу ёғига ишлаб чиқарувчилар билан муносабатни қизиқтириш, рағбатлантириш ва уларга эркинлик бериш асосида қурамиз.

(Республика Вазирлар Маҳкамасининг 23 январдаги йиғилиши ҳужжатларидан).

Денов туманидаги Собир Раҳимов номли жамоа хўжалиги асосан пахта ва ғаллачиликка ихтисослашган. Ўтган йили хўжалик 1315 гектар майдонда деҳқончилик қилиб, 610 гектар пахтадан ўртача 47 центнердан, 533 гектар ғалладан эса 36 центнердан барака хирмони кўтарди. Хўп, ютуқларнинг асосий омили нимада?

Пахтачилик — асли ота мерос касб. Аммо унинг сир-синоатини билмаган, у билан тиллаша олмаган кишининг иши бароридан келмаслиги аниқ. Жамоа хўжалиги аъзолари бу ақидага амал қилиб, мавжуд ерларнинг ҳар қаричидан унумли фойдаланиш мақсадида ижарачиликка алоҳида аҳамият қаратди: хўжаликнинг барча ери деҳқонларга бўлиб берилди.

Айни пайтда далаларда баҳорги ишлар авжида. Майдонлар шудгор қилиниб, бороналанган, ариқ-зовурлар тозаланиб, мавсумга тайёрланган. Ғаллачиликда ҳам муҳим агротехник ишлар бажарилмоқда. 50 нафардан ортиқ мулкдорлар мавжуд ғалла экинзорларини ўғит билан тўйинтириб, сув беришмоқда.

— Ютуқларимиз ислоҳотлар шарофатидандир, — дейди хўжалик бошқаруви раиси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими Иброҳим Файзуллаев. — Хўжалик бошқаруви ижарачилар билан ҳамкорликда иш юритмоқда. Уларни техника, ўғит, керакли эҳтиёт қисмлар билан таъминлаб, шарт-шароит яратиб бераяпмиз.

Айни кунда хўжаликнинг 50 гектарига ерёнғоқ учун, 45 гектарига мош учун, 20 гектарига полиз экинлари учун, 80 гектарига беда, 15 гектар макка, 16 гектар лавлаги ва 10 гектарда шоли экиш учун қизғин тайёргарлик бормоқда.

Алмашлаб экиш ёки эртанги ҳосил олинган ерларга иккинчи бор экин экиш масаласи ҳам хўжалик аъзоларининг диққат-марказида. Ўтган йили 533 гектар ғалла ўрнига пахта экилиб, ҳар гектаридан 25-27 центнердан хирмон уйилди. Полиз ва бошқа маҳсулотлар ўрнига ҳам кечки маккажўхори ва лавлаги экилганда кўзланган натижадан ҳам юқори ҳосил олинди.

Муҳими, ер ўз эгаларига бўлиб берилгач, ҳосилдорлик йилдан-йилга ортяпти. Айтайлик, 1994 йилда пахтачиликда гектаридан 43 центнердан ҳосил кўтарилган бўлса, 1995 йилга келиб бу кўрсаткич 47 центнерга, ҳатто айрим ижара хўжаликларида 49 центнерга етди.

Жамоа хўжалигида тадбиркорлик ва ишбилармонлик кенг таркиб топган. Ғишт заводи мунтазам ишлаб турибди. Шунингдек, оҳак заводи, темирчилик устахонаси, дурадгорлик, гилам тўқиш цехлари ҳам фаолият кўрсатмоқда. Булардан ташқари, 6 та тегирмон, 4 та мойжувоз, гуруч оқлаш жажжи корхоналари мавжуд.

Яқинда хўжалик аъзолари Олмония ишбилармонлари билан шартнома тузиб, катта ишга қўл урдилар. Унга кўра хўжалик марказида 600 ишчи ўринли тўқимачилик фабрикаси қурилиши бошлаб юборилди. Ҳозир дастлабки ускуналар, керакли қурилиш жиҳозлари келтирилмоқда.

Хўжаликда баҳорги экиш мавсумига тайёргарлик қизғин. 16 та экиш трактори, 20 та чизел, 20 та борона, 12 та Т-4 маркали тракторлари мавсумга тайёр қилиб қўйилган.

Бу ерда муаммолар ҳам йўқ эмас. Техника учун айрим зарур қисмлар етишмайди. Туман қишлоқ хўжалиги техника таъминотида керакли нарсалар топилмайди, борлари эса жуда қиммат.

Ҳадемай, далаларда экиш мавсуми бошланади. Миришкор деҳқон ризқи эса далада. Юртбошимиз Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамасида «Ғалла ва пахта етиштиришнинг 1995 йилги якунлари ҳамда бу борадаги 1996 йилги режалар, шунингдек, хўжалик ва корхоналар, ишлаб чиқарувчилар билан истеъмолчилар ўртасида шартномалар тузиш» масалаларига бағишланган йиғилишда сўзлаган нутқида «Халқимизнинг ризқ-рўзи, таъминоти кўп жиҳатдан пахта ва ғаллага боғлиқ экан, ҳар биримиз ана шу бебаҳо маҳсулотларни яратувчиларга амалий ёрдам берайлик» деб алоҳида таъкидлади.

Халқимизда ерни эъзозлаганни, эл эъзозлайди, деган ҳикмат бор. Давлат буюртмаси ғалла бўйича етиштирилган ҳосилнинг 50 фоизи, пахта бўйича эса 60 фоиз миқдорида қилиб белгиланганлиги, қолган ҳосил хўжаликлар ихтиёрида бўлиши Собир Раҳимов номли жамоа хўжалиги деҳқонларининг ҳам ғайратига ғайрат қўшди. Истиқлол берган неъматлар қаторида деҳқонларимиз ерсувлик, ҳақиқий мулк эгаси бўлишди. Уларга берилаётган қатор имтиёзлар эса ташаббускорликка, изланиш ва яратувчиликка ундамоқда. Жамоа хўжалигидаги ҳар бир ижарачи, ҳар бир аъзо мавсумни уюшқоқлик билан бошлаётганлиги ҳам ана шунинг шаҳодатидир.

А. ҲАҚБЕРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

«СИҲАТ» ДЕФОЛИАНТИ

Ўзбекистон Фанлар академияси ўғит институти олимлари ғўзанинг баргини тўкадиган янги самарали дори ишлаб чиқдилар.

Олдинги дориларга нисбатан анча зарарсиз бўлгани учун унга «Сиҳат» деган ном берилди. Дори маҳаллий чиқиндидан тайёрланади, шунинг учун анча арзон ҳам тушади. Айниқса, унинг ҳар қандай ҳароратда кучини сақлаб қолиши ва ғўзага таъсир қилиши қишлоқ хўжалигида катта аҳамиятга эга.

— Биз бу дефолиантни илк бор ўтган йилги пахта йиғим-терими мавсумида оммавий миқёсда қўлладик, — дейди институт директори Султон Усмонов. — Республика Қишлоқ хўжалиги вазирлигидан олинган маълумотга қараганда хлорат магнийга қараганда бу кимёвий дори қўлланилган жойларда кўпроқ ҳосил олинган. Агар ундан ҳамма жойда тўғри фойдаланилганида, янада юксакроқ натижаларга эришиш имкони бор эди.

Фарғонадаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланаётган «Сиҳат» дефолиантини барча минтақаларда қўллаш мумкин. Шунинг учун ҳам кейинчалик уни Марказий Осиёнинг бошқа республикаларига экспорт қилса бўлади.

Адиба ОТАЕВА,
ЎзА мухбири.

1996 — Амир Темур йили

ИЙМОНГА ТАЯНГАН ҚУДРАТ БУЮКДИР

Иймон — инсонни поклаб туралиган, кўнгил гавҳаридир. Шунинг учун ҳам иймонли одамлар аввало пок бўладилар. Ҳалоллик, инсоф, диёнат уларнинг доимий ҳамроҳларидир. Пайғамбаримиз ҳадисларида «Поклик иймондандир», деган калима ҳам бекорга айтилмаган.

Соҳибқирон Амир Темурнинг иймон ҳақидаги қарашларини ўрганар эканмиз, энг аввало шундай хулосага келдик. Жаҳонгир бобокалонимиз эътиқоди мустаҳкам, иймони бутун инсон бўлган. Бунга унинг қуйидаги сўзлари тўла гувоҳлик беради:

«Мен ҳар доим Исломга қатъий риоя қилардим ва Аллоҳ Таолонинг амри билан улуғланган шахсларга ҳурмат билан қарардим». Ҳа, иймони бутун одамгина эътиқодли бўлади. Бундай инсондан ҳеч қачон ёмонлик кутиш мумкин эмас. «Худодан қўрққандан қўрқманглар» деганди донишмад боболаримиздан бири. — Бундан ташқари эътиқодли кишилар сўзида турадиган мардлардир. Соф эътиқод энг аввало Тангримдандир». Ҳа, энг биринчи эътиқод Оллоҳга. Ҳазрат Амир Темур бунга амал қилган иймонли инсонлардан. «Исломга тааллуқли ишларни, — деган эди фотиҳ, — мен ҳар доим кундалик ва дунёвий ишлардан устун қўйиб келдим. Аввал Тангри итоатини адо этиб булгандан кейингина кундалик ишларга қўл урдим». Буюк Жаҳонгирнинг Исломга эътиқоди соф булган. Энг аввало Худони деган. Тангрига итоатини адо этиб, кейин бошқа ишга қўл урган. «Ислом, — дейилади Муҳаммад пайғамбаримизнинг ҳадисларида, — тарбиядир». Демак, Исломга риоя қилиш тарбияликдан, иймонликдан далолат беради. Тарбияли инсонда иймон бутун бўлади. Тарбия қомуси ҳисобланмиш «Қуръони Карим» мусулмонларни бой маънавий хазина билан қуроллантириб, уларнинг эътиқодини мустаҳкамлайди. Амир Темур ёшлигидан «Қуръони Карим»ни ёд олган, бутун умри мобайнида ундаги инсонпарварлик, адолат, ҳақиқат ва поклик ғояларига амал қилган. Шунинг учун мураккаб вазифаларни ҳал қилишда «Қуръони Карим»га суянган, ундан мадад олган. Ҳа, Тангрининг ушбу туҳфасининг баҳоси йўқ, бетакрордир. Амир Темурнинг замондоши епископ монах Ионн Рниллонни ушбу борадаги фикрларига қулоқ тутинг:

«Темурбек ниҳоятда иймонли ва эътиқодли киши бўлиб, дунёнинг қайси нуқтасида бўлмасин беш вақт намозни канда қилмайди». Ушбу фикрни сиз ёки биз айтаётганимиз йўқ, у ғайридин, зийрак олимнинг ҳақ сўзларидир. Шунинг учун ҳам у нафақат тарихий жиҳатдан, балки маънавий жиҳатдан ҳам тўғри хулосадир. Амир Темурнинг иймон, инсоф ҳақидаги қарашларини такрор-такрор қайд этар

эканман, шундай хулосага келдимки: аллома бобомиз иймон-эътиқодда ҳам соҳибқирон бўлган эканлар. Унинг сўзларига қулоқ тутсангиз, бу сўзларнинг ҳақлигига ўзингиз ҳам иймон келтирасиз: «Мен ҳар доим иймон тарқатишни ўз буюклигимнинг қудратли замини деб билдим. Мен иймон билан қудрат бир онадан туғилган деб ишонганман. Шунинг учун мустаҳкам иймонга таянган қудрат буюк бўладур». Ҳа, бобомиз ҳикматларининг мағзи бутун, маъноси чўнг. Қамрови кенг, ибратли томонлари мўлдир. Иймонда каромат катта, хосият беҳисобдир. Шунинг учун ҳам буюк зотлар унинг сўзини авайлаганлар, қалб мулки сифатида асраганлар. Боиси, иймон бу виждон, қалб инсоннинг ички дунёсидир. Ички дунё мусаффо, покиза бўлса: ана шу покизалик инсоний йўлга бошлайди.

Иймонни, инсофни Амир Темур доим ёдида тутиб, унга амал қилди. Ушбу ҳолат алломага кўлами беқиёс мамлакатни идора қилиш, ўз ҳукмронлигини ўтказиш имкониятини яратди. «Қайси мамлакатни забт этган бўлсам, — деб ёзади «Тузуклар» ида Амир Темур, — ўша ернинг обрў-эътиборли кишиларини азиз тутдим, саййидлари, уламолари, фузало ва машойихига таъзим бажо келтирдим ва ҳурматладим, уларга суюрғол, вазифалар бериб, маошларини белгиладим, ўша вилоятнинг улуғларини она-иниларимдек, ёшлари ва болаларини ўз фарзандларимдек кўрдим. Мазкур мамлакатларнинг сипоҳи учун даргоҳим эшиги очиқ эди. Раъийятни ўзимга қаратиб олдим».

Юқоридаги тадбирлар иймон билан, инсоф билан йўғрилганлиги мана-ман деб турибди. Бобокалонимиз зўрлик, зўравонлик, қиличдан тинчликни маъқул кўрганлар. Ақл, тадбиркорлик, халқ манфаатини ўйлаб қилинган тадбирлар ўзининг хайрли натижаларини берган. «Ҳар бир мамлакатнинг раъийяти билан бўлган муомалада уларга нисбатан холислик билан иш тутсинлар. Яна буюрдимки, деб таъкидлайди соҳибқирон, ҳар мамлакатнинг гадоларига вазифа юклаб иш берсинлар, токи шу йўл билан гадолик расми йўқотилсин». Ҳа, азиз ўқувчи, холислик ҳам инсофнинг меваси, иймоннинг мулкидир. Фақат бағри кенг, раҳмдил, очиқ кўнгил ва айни вақтда иймонли одамлар холис бўладилар. Гуноҳ ишлардан ҳазар қилганлар. Аллома бобомизнинг кўрсатмаларини иккинчи қисми ҳам ибратлидир. Жамиятдаги дангасалар, муғомбирлар, ишёқмаслар дарров «осон» йўлга ўтиб олиб, гадолик қиладилар. Гадолик жамиятнинг иллати. Гадолардан жамиятни соқит қилиш йўлини ҳам соҳибқирон ўз вақтида кўрсатиб ўтганлар. Уларга нафақалар тайинлаб, фойдали меҳнатга жалб этганлар. Амир Темур бу борада ҳам одиллик, инсоф, иймон, асл мусулмончилик, комил инсонийлик фазилатларини намоён этганлар. Демак, Амир Темур бутун умри мобайнида иймонли бўлди, инсофни маҳкам ушлади. Ўзининг барча серқирра фаолиятида инсофни мезон деб билди. Инсоф, иймон, эътиқод, пок виждон, уни юксакка кўтарди, соҳибқиронни фотиҳ номига мушарраф этди. Бугунги кунда ул зоти улуғнинг руҳлари биз авлодларига ҳам мададкор бўлмоқда. Биз буюк бобомиздан қанчалик фахрлансак оз, завқ-шавққа тўлиб ғурурлансак камдир. Негаки, Амир Темур бизнинг ғуруримиз, буюк жаҳонгир бобомиз, шу билан биргаликда иймонга бошлагувчи йўлбошчимиздир.

Ниятим, Амир Темур йилида у ёққан иймон, адолат чироғи, ҳар биримизнинг кўнглимизни ёритсин. Йўлимизга йўлдош бўлсин.

Мусо УСМОН ўғли.

«Ўзбекистон — Ватаним маним»

Тошкент вилоятида республика мустақиллигининг беш йиллигига бағишланган «Ўзбекистон — Ватаним маним» мавзуидаги қўшиқлар кўрик-танловининг саралаш босқичида она-Ватан ва истиқлолни мадҳ этувчи янги қўшиқлар янгради, талайгина истеъдодлар кашф этилди. Оҳангарон туманида деярли кун бўйи давом этган танловда мактаб ва маданият муассасалари, хўжалик ва маҳаллалар вакиллари томонидан қирқдан кўпроқ қўшиқ ижро этилди. Улар орасида истеъдодли хонанда Тошпўлат Матқаримов «Туркистоним, яйра» (Абдусаид Кўчимов шеъри, Анор Назаров мусиқаси) қўшиғи билан биринчи ўринни эгаллади.

****

Наманганлик таниқли рассом Эркин Азизов уз уйида ташкил этган ижодий кўргазмасига шундай ном берди. Кўргазма Ўзбекистон истиқлолининг беш йиллигига бағишланди. Унга турли манзаралар, портретлар ва натюрмортлардан иборат 130 дан ортиқ суратлар қўйилган.

Эркин Азизов «хонаки кўргазмаси» билан бир вақтда Наманган вилояти маданият саройи залида ҳам суратлар кўргазмасини ташкил этди. Бу кўргазмада вилоятдаги таниқли мусаввирлар билан бирга иқтидорли ёш рассомларнинг асарлари ҳам намойиш этилмоқда.

(Ўза).

САРСЕНБОЙ ОТА БАХТИ

Дунёда невараларини бағрига босиб, суюб ардоқлаётган боболардан-да бахтлироқ одамлар бормикан? Сарсенбой ота ана шундай толеи баланд инсонлардан. У киши қабатида пилдираб, баркамол ўсаётган полапонларининг шодон қийқириқларидан ҳар куни кўзи қувнаб, дили яйрайди. Уларнинг бахтли келажаклари учун ишлаб чарчамайди, янги боғ-роғлар барпо этиб уйлар қуради, яхши ниятлар билан тўйларига новвосу қўчқорлар боқади.

Сарсенбой ота Есимов фақат ўзининг невараларини эмас, барча болаларни суяди. Уларнинг бахтли истиқболи учун меҳнат қилади. Соғлигига ғамхўр, оиласига ҳамкору ҳамфикр ҳам ана шу отахондир. Шунинг учун ҳам уни нафақат форишликлар, балки Жиззах вилояти чорвадорлари пиру комиллари сифатида улуғлаб «отамиз» деб эъзозлашади. Сарсенбой ота эса чўлқувар деҳқону чорвадорнинг, чўпон-чўлиқларнинг маслаҳатгўйи, йўлбошчиси. Яна у киши ўзбек билан қозоқ дўстлиги ўртасидаги мустаҳкам кўприк.

— Ўзбек билан қозоқ ўртасидаги дўстлик чегара билмайди. Негаки, унинг чегара чизиғи тили, дини, урф-одатлари, сиғинажак муқаддас даргоҳлари бир биродарларнинг юрагидан ўтади, — дейди Сарсенбой ота.

Айни кунларда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор Сарсенбой Есимов Фориш районидаги «Қизилқум» ширкатлар уюшмаси раиси сифатида фаолият кўрсатмоқда. Унинг бевосита раҳбарлиги ва елиб-югуришлари билан уюшма чорвадорлари хонадони бу йил қишда тўла табиий газ билан таъминланди.

СУРАТДА: Сарсенбой ота Есимов невaралари даврасида
Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

«Одамларнинг яхшиси одамларга манфаатлироғидир» (Ҳадисдан)

МЕҲР КЎРСАТГАН МЕҲР ТОПУР

Ақли теран, қалби пок инсон ўзига Оллоҳ томонидан берилган улуғ неъмат - яшаш тарзидан ҳамиша оқилона фойдаланади. Яхшилик мангудир, савоб эса боқий. Кимки мана шу икки буюк сифатни ўзига фазилат қилиб олса, демак, бу унинг дунёда юксак саодатга эришганидир. Менинг наздимда, сочлари қордек, лафзи ҳалол, чеҳрасидан табассум балқиб турувчи бу беозор инсоннинг ана шу хислатлари ҳар доим ва ҳар жойда бошқалардан алоҳида ажралиб туришига сабабдир. Ёши олтмишга яқинлашиб бораётган Ғуломжон ака Мадаминовни Бекобод шаҳри ва Зафар қўрғонида эмас, балки республика гўшт-сут саноат мажмуида танимаган, билмаганлар камдан-кам топилади. У одамлар орасида ҳамиша иззату ҳурматга сазовор. Республикамизда иқтисодий ислоҳотларни ҳаётга татбиқ этишда баҳоли қудрат ҳисса қўшаётган Ғуломжон ака илгари Бекобод шаҳар кенгашида раҳбарлик лавозимида ҳам ишлади. Бу ерда республикамиз миқёсидаги йирик завод ва фабрикаларга кўп йиллар раҳбарлик қилди, тажрибаларидан ёшларни баҳраманд этди. Қаерда ва қайси жамоада ишламасин, меҳнатсеварлиги, ишбилармонлигию яратувчанлиги билан одамлар орасида эътибор қозонди. Ғуломжон ака сут ишлаб чиқариш корхонасига раҳбар бўлиб келганида ҳали қирқ ёшга тўлмаган навқирон эди. Эл саломатлигини мустаҳкамлашда сут ва қатиқнинг нечоғли зарур эканлиги ҳаммага маълум.

Сут ишлаб чиқариш корхонаси у кезларда маҳсулот етказиб бериш жиҳатидан орқада булиб, корхонани оёққа турғазиш, ривожлантириш зарур эди. Ғуломжон ака масъулиятини тўла ҳис этиб, тажриба ва маҳоратини ишга солди. Тинимсиз изланиш, елиб-югуришлар самарасиз кетмади. Кўп ўтмай мазкур жамоа республика гўшт-сут саноати мажмуида кўзга кўринган илғор корхоналардан бирига айланди. Бунга эришиш учун Ғуломжон ака кўп меҳнат қилди. Корхонада аҳил, ҳамжиҳат жамоа камол топди.

Асл раҳбар, илғорлар меҳнатини қадрлайдиган, моддий қийналганларга бошқаларни биринчи бўлиб мададга ундайдиган, ишчиларнинг орзуларини қувватлайдиган ва турли ҳаётий ҳолатларда мададкор бўла оладиган бағри кенг инсондир. Ғуломжон ака жамоада ҳамиша соғлом муҳитнинг қарор топишига, ишчи-хизматчилар ўртасида ўзаро биродарлик туйғулари бўлишига ҳаракат қилди. Агар камчилик ва нуқсонлари бўлса уларни дўқ-пўписа билан эмас, балки муроса йўли билан, иш ўргатиш билан бартараф этмоқ жоиз деб билди.

Бошлиқ учун жамоанинг турмуш тарзидан, оилавий аҳволидан хабардор бўлмоқ ҳам фарз. Керакли пайтда уларни моддий рағбатлантириш, шарт-шароит яратиб бериш — ютуқлар омили.

Ҳаракатда — баракат деганлар. Ғуломжон ака бу ерга ишга келганида атиги битта цех мавжуд эди. Кейинчалик бир нечта қўшимча цехлар қурилди, корхонанинг янги маъмурий биноси қад ростлади. Қандолатчилик, кичик нон ишлаб чиқариш цехлари ишга туширилди.

Сирдарё ҳавзаси яқинида кўркам дала ҳовлисида дам олиш маскани яратилди. Янги ошхона ишга туширилди. Айни вақтда жамоада ишчи-хизматчиларни ижтимоий муҳофаза қилиш, янги меҳнат ўринларини очиш ва кўплаб сут маҳсулотлари қаторида аҳоли талабига кўра бошқа истеъмол молларини ҳам ишлаб чиқариш борасида изчил ҳаракатлар қилинмоқда. Ўтган йилни икки миллион соф даромад билан якунлаган аҳил жамоа Бекобод тумани чорвадорларидан ташқари қўшни Тожикистон республикасининг бир неча туманлари билан ҳам ҳамкорлик асосида иш юритмоқда.

Корхона иқтисодий ислоҳотларни амалга ошира бориб, шартнома, асосида иш юритишни бош масалалардан бирига айлантирган. Чунончи, эндиликда Нов, Масгоҳ ва Пролетар туманларидан келтирилаётган маҳсулотлар айнан ана шу шартномага асосланган. Ён қўшни —Сирдарё вилоятининг чорвачиликка ихтисослашган деҳқон (фермер) хўжаликларидан ҳам ҳамкорлик қилиш истагини билдираётганлар кўп. Бунга раҳбарнинг ширинсуханлиги, камтаринлиги, қолаверса, ўз сўзининг устидан чиқиши асосий омил бўлмоқда. Эндиликда ҳамкорлар қийналиб юрмаслиги, ортиқча харажатлар камайиши учун жойларда маҳсулот қабул қилишга мўлжалланган кўплаб пунктлар очиб қўйилган.

Абдухалил Собиров, Шуҳрат Жўрабоев ва Тамара Воробьевалар корхонанинг илғорлари, Ғуломжон аканинг шогирдларидир.

— Ҳар биримиз ўз меҳнатимиз билан истиқлолимизни мустаҳкамлашга, ёшларимизнинг камоли-инсонлар бўлиб етишишига ўз ҳиссамизни қўшишимиз керак, — дейди Ғуломжон ака Мадаминов.

Ҳа, у ҳар куни, ҳар-тонг ана шу ният ила иш бошлайди. Ҳали у кишининг орзулари кўп. Орзуга эса айб йўқ. Илло, муътабар Истиқлолимиз орзулар ушалишига асосдир.

Иброҳим ТОШЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ШИКАСТА КЎНГИЛЛАР ШОД БЎЛДИ

Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида серфарзанд, камдаромадли оилалар, боқувчисини йўқотган якка-ёлғиз кишилар ўзларини қандай ҳис этишмоқда? Наманган районида бундай кишилар доимо маҳаллий ҳокимиятнинг диққат марказида. Улар билан мунтазам алоқа ўрнатилган. Вақти-вақти билан учрашиб, ҳолидан хабар олинади, арз-шикоятлар ўша ернинг ўзида тингланади, таклиф-истаклари ўрганилади. Моддий ёрдам бериш йўллари излаб топилади. Кам таъминланган бундай кишилар талаб-истакларидан келиб чиқиб район маъмурияти уларга 11 та шинам уй қуриб берди. Фойдаланишга топширилган бу ёруғ, кўркам иморатларни тиклашга район ҳокимлиги 1.915 минг сўм маблағ ажратганди. 130-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна азаматлари бу турар жой биноларини ўз муддатида, сифатли қилиб тиклаб бердилар. Янги уйларга Тошбулоқ шаҳарчасидан Хабибулла Исомиддинов, Қиёт қишлоғидан Зайниддин Пўлатов, Хонобод қишлоғидан Афғонистондаги уруш қатнашчиси Ғафуржон Деҳқонов, Тепақўрғон қишлоғидан Сожидахон Деҳқонова биринчилардан бўлиб кўчиб ўтишди. Шикаста кўнгиллари тоғдек кўтарилган бу фуқаролар ғамхўрлик, беминнат ёрдам учун район ҳокимлигига, якка тартибда уй жой қуришни мувофиқлаштирувчи бошқарма раҳбариятига ва қурилиш ташкилотига миннатдорчилик изҳор этдилар.

А. ХОЛМИРЗАЕВ.

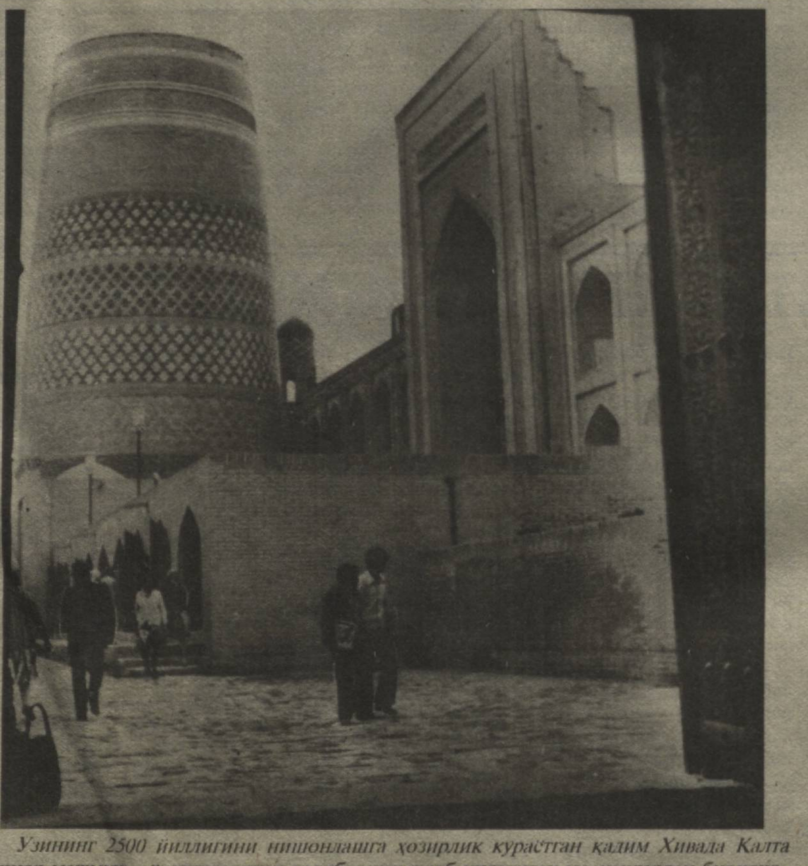

Ўзининг 2500 йиллигини нишонлашга ҳозирлик кўраётган қалим Хивада Калта минор мажмуи саёҳатчиларнинг эътиборини жалб қиладиган масканлардан биридир.
Б. АЛИМОВ олган сурат.

Шаҳар бедарвоза эмас

Қорақалпоғистон божхона ходимларининг меҳнат шароити анча яхшиланди — шу маҳкамага қарашли маъмурий бино ёнида икки қаватли иморат қурилди, экспорт ва импорт юкларини расмийлаштириш билан шуғулланадиган бўлинмалар шу бинога жойлашди. Ташкилотлар ва корхоналарнинг вакиллари билан ишлаш қулай бўлиши учун декларантлар қабул қилинадиган хона ажратилди. Янги бинода ошхона ва ходимлар учун меҳмонхона ҳам бор. Бундан ташқари Тахиатош, Хўжайли ва Қўнғирот божхона постлари учун бинолар қурилиши ҳам тугалланди.

Бу қулайликлар божхона хизмати самарадорлигини оширишга ёрдам бериши шубҳасиз. Ҳозир барча постлар радио ва телефон алоқаси билан таъминланган, етакчи бўлимлар эса компьютерлар билан жиҳозланган. Аммо ҳал қилинмаган муаммолар ҳам бор. Чунончи, аҳоли истиқомат жойларидан олисдаги айрим постлар вагончаларда жойлашган булиб, уларда на электр, на алоқа воситалари бор. Автотранспорт етишмаслиги ишда қийинчиликлар юз беришига сабаб бўлмоқда.

Шунга қарамай, Қорақалпоғистон божхона ходимлари ўз вазифаларини хушёрлик билан бажаришмоқда. Масалан, ўтган йили жами қиймати 3,5 миллион сўмлик моллар — моддий бойликларни ғайриқонуний йўл билан олиб кетишга доир 438 харакатга чек қўйилди. Бангфурушлар жиноий фаолияти, божхона қоидаларини бузиш каби кўп воқеаларга ҳам хотима берилди. Божхона ходимларининг аниқ ва пухта ишлашига кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш борасидаги режали ишлар билан эришилмоқда. Қонунчиликни мустаҳкамлашга, божхона хизматини унга доғ туширувчи, ишончни йўқотган шахслардан тозалашга алоҳида эътибор берилмоқда.

Ходимлар амалий ишда фойдаланиш учун Ўзбекистон Президенти шу йилнинг бошида қабул қилган «Экспорт қилиш таъқиқланган буюмлар, маҳсулотларнинг олиб чиқиб кетилишига қарши курашни кучайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармонини зўр эътибор билан ўргандилар. Хизмат фаолияти тағин ҳам самарали бўлиши учун уни тўла компьютерлаш, ахборотларни ишлашнинг автомат тизимини жорий этиш, қўли эгри кишилар ғайриқонуний йўл билан маҳсулотларни олиб кетишлари ёки олиб келишларига йўл қўймаслик учун бошқа долзарб вазифаларни ҳал этиш режалаштирилди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЖХОНА ХИЗМАТИ МАТБУОТ МАРКАЗИ.
(ЎзА).

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ
Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эрқул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИС: «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ
ҲОМИЙ: «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-ширкат қўмитаси
«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32
ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 36-54-52.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 0124, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 19.00 Нусхаси 17006.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
1 2 3 3 4 6.